

Ida-Maria Ahonen

LUOVAN
KIRJOITTAMISHARRASTUKSEN
ROOLI NUOREN ELÄMÄSSÄ
Tarkastelussa Olkkari-hankkeen kirjoittajanuoret

Opinnäytetyö
Kulttuurituotannon koulutusohjelma

Marraskuu 2014

MAMK

University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

	Opinnäytetyön päivämäärä 21.11.2014
Tekijä(t) Ida-Maria Ahonen	Koulutusohjelma ja suuntautuminen Kulttuurituotannon koulutusohjelma
Nimeke Luovan kirjoittamisharrastuksen rooli nuoren elämässä – tarkastelussa Olkkari-hankkeen kirjoittajanuoret	
Tiivistelmä Tämä toiminnallinen opinnäytetyö tutki nuoren luovaa kirjoittamisharrastusta, siihen vaikuttavaa motivaatiota ja harrastumiseen kätkeytyviä merkityksiä. Työssä perehdyttiin narratiivisen lähestymistavan kautta ensisijaisesti sosiaaliseen kirjoittamiseen, luovan kirjoittamisharrastuksen motiiveihin sekä siihen, millainen rooli luovalla kirjoittamisella on mikkeliläisten nuorten arjessa. Tutkimus keskittyi pääasiallisesti löytämään merkityksiä, joita nuoret kirjoittajat antavat luovalle kirjoittamisharrastukselle. Työssä tutkittiin tieteellisen aineiston, haastattelujen ja tekijän omien kokemusten pohjalta, millainen rooli luovalla kirjoittamisella nuorten elämässä on ja millaisiksi nämä kokevat itsensä luovina harrastajina. Osana tutkimustyötä suoritettiin kuusi haastattelua ja etsittiin informaatiota luovasta harrastamisesta, sosiaalisen tuen tärkeydestä harrastamisessa sekä luovan kirjoittamisen tarjoamista mahdollisuuksista. Opinnäytetyö lähestyi kulttuurituotantoa käytännönläheisen tutkimuksen kautta. Työ tutki motivaation ja sosiaalisen pääoman sekä yhteisöllisyyden suhdetta kirjoittamisharrastukseen. Kulttuurituotannon näkökulmasta työ perehtyi luovuuden ja tuottamisen yhteyteen; miten tuottajan rooli heijastuu luovan ryhmätoiminnon toteutukseen, ja miten tuottaja voi toimia luovan toiminnon ohjaajana? Työn tuloksina syntyi neljän kirjoittajanuoren tarinoista muodostuva narratiivinen kokonaisuus sekä informaatiota neljän mikkeliläisen kirjoittajanuoren kirjoittamisharrastuksesta, siihen johtaneista motiiveista, tavoitteista ja haaveista. Työ tuotti myös lisätietoa tuottajan roolista Olkkari-hankkeessa ja Olkkari-hankkeen roolista Mikkelin kaupungissa.	
Asiasanat (avainsanat) nuoruus, luovuus, luova kirjoittaminen, harrastukset, motivaatio, nuorisokulttuuri	
Sivumäärä 43 sivua + liitteet	Kieli Suomi
Huomautus (huomautukset liitteistä) 1 Kirjoittajaryhmän toimintasuunnitelma 2 Kysymyslomake kirjoittajaryhmäläisten teemahaastatteluja varten (talvi 2013) 3 Kysymyslomake kirjoittajaryhmäläisten teemahaastatteluja varten (syksy 2014) 4 Kysymyslomake nuoriso-ohjaajien teemahaastatteluja varten (spring 2014)	
Ohjaavan opettajan nimi Laura Hokkanen	Opinnäytetyön toimeksiantaja Olkkari-hanke

DESCRIPTION

	Date of the master's thesis 21.11.2014
Author(s) Ida-Maria Ahonen	Degree programme and option Bachelor of Cultural Management
Name of the master's thesis The role of creative writing in the life of a youngster – case Olkkaris writer-youngsters	
Abstract The focus of this functional study was to research the meaning of creative writing as a hobby. The work was conducted to find out how some of the youngsters in Mikkelä see themselves as creative writers, and what does that creative hobby offer them. The work didn't only focus on creative writing as a sovereign hobby, but also focused on the social side of writing. The thesis approached the subject via a narrative approach that gave the chance to do research with long-term-goals. A narrative approach is a study method that combines the past, present and future, and in this work it was used to compare the role of writing in youngster's lives during the time they have been interested in writing. With the scientific material, interviews and the author's own knowledge the thesis configured, what has been the role of creative writing in youngster's life, and how they consider themselves as creative hobbyists. From the cultural management's point of view the thesis examined the link between creativity and production. Through the research the thesis found out, what is the role of a producer in Olkkari and what actions a producer can develop and launch in a project with a low threshold. A few of the issues that the research figured out, were the role of the writing in the lives of the interviewees, and the motives, hopes and goals that are attached to the hobby. Olkkari-project and the producer's status in the project were also researched in the work.	
Subject headings, (keywords) youth, creativity, creative writing, hobbies, motivation, youth culture	
Pages 43 pgs. + enclosures	Language Finnish
Remarks, notes on appendices 1 A production plan for a writing group 2 Question form for the theme interview of writing group members (winter 2013) 2 Question form for the theme interview of writing group members (autumn 2014) 4 Question form for the theme interview of youth workers (spring 2014)	
Tutor Laura Hokkanen	Master's thesis assigned by Olkkari-project

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO.....	1
2 OLKKARI-HANKE.....	3
2.1 Hankkeen synty	3
2.2 Olkkarin rooli Mikkelissä	6
2.4 Noviisista novellistiksi- ja Luovaa luovintaa- kirjoittajaryhmät	8
3 KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELYÄ.....	12
3.1 Luova kirjoittaminen	12
3.2 Harrastamiseen kannustava motivaatio	13
3.3 Sosiaalinen pääoma	15
4 TUTKIMUSTEHTÄVÄ-, MENETELMÄT – JA AINEISTO.....	17
4.1 Tutkimustehtävä	17
4.2. Tutkimusmenetelmät	19
4.3 Aineiston analyysitapa	22
5 KIRJOITTAJANUORET, HARRASTAMINEN JA SIIHEN JOHTAVAT SYYT	24
5.1 Haastateltavien kirjoittajataustat ja kirjoitusprosessit.....	24
5.2 Palautteen merkitys kirjoittamisharrastuksessa	27
5.3 Luovan kirjoittamisen merkitys ja harrastamisen syyt	30
5.4 Mielipiteitä kirjoittajaryhmästä	32
5.5 Haastateltavien luovaan kirjoittamiseen liittyvät tulevaisuudenkuvat.....	35
6 TULOKSET	36
LÄHTEET	40

LIITTEET

- 1 Kirjoittajaryhmän toimintasuunnitelma
- 2 Kysymyslomake kirjoittajaryhmäläisten teemahaastatteluja varten (talvi 2013)
- 3 Kysymyslomake kirjoittajaryhmäläisten teemahaastatteluja varten (syksy 2014)
- 4 Kysymyslomake nuoriso-ohjaajien teemahaastatteluja varten (kevät 2014)

1 JOHDANTO

Luovuus mielletään esimerkiksi synnynnäiseksi lahjaksi, kyvyksi ilmaista itseään tai taidoksi luoda jotain uutta ja innovatiivista. Yksinkertaisimmillaan luovuutta on se, että jotakin olemassa olevaa muokataan uuteen formaattiin ja yritetään tehdä siitä entistä laadukkaampaa. Hyvä esimerkki luovuuden jalostamisesta on markkinoilla tapahtuva tuote- ja palvelukehittäminen; kehittämällä jatkuvasti tarjoamiaan tuotteita ja palveluita innovatiivisesti pysyvät organisaatiot energiatehokkaina ja kilpailukykyisinä.

Tommy Gustafsson (2001–2002, 3) määrittelee reflektioesseessään luovuuden kyvyksi luoda uutta, joskin uutuuden subjektiivisuus vaihtelee riippuen vastaanottajasta: se, mikä toiselle on uutta, voi toiselle olla jo useampaan kertaan koettua. Pertti Sillanpää puolestaan toteaa, että jokaisella on mahdollisuus luovuuteen ja luomiseen. Hänen näkemyksensä mukaan olennaista luovuudessa on, että yksilö uskaltaa tehdä jotakin omaperäistä ja mieltään tyydyttävää. (Sillanpää, 2003.)

Idea luovaa kirjoittamista käsittelevään opinnäytetyöhön syntyi, kun syksyllä 2013 toimin *Noviisista* novellistiksi-kirjoittajaryhmän ohjaajana ja tuottajavastaavana. Luovan ryhmäformaatin yhdistäminen kulttuurituotannon opintoihin tuntui ensin vaikealta, sillä ryhmätoimintojen organisointi ja toteutus linkittyvät mielestäni kansalaistoininnan ja nuorisotyön opiskeluun. Suunnittelutyön myötä esiin kohosi kuitenkin muutama tuottajan työssä keskeinen elementti: luovuuden yhdistäminen kulttuuriin ja kulttuurin yhteys harrastamiseen. Koska luova kirjoittaminen tarjoaa yksilölle mahdollisuuden uuden luomiseen, voi sen kautta myös kehittää kulttuuria; olipa kyseessä sitten yksilökohtainen kulttuurin muovaaminen tai vaikuttaminen suuriin ihmisjoukkoihin. Halu luoda ja löytää jotain uutta voi myös rohkaista yksilöä hankkimaan harrastuksia, jotka ovat tämän niin sanotun mukavuusalueen ulkopuolella.

Toimin suunnittelemassani ja vetämässäni *Noviisista novellistiksi*-kirjoittajaryhmässä vertaisohjaajana, joka tarjosi kehittämissuhteita teksteihin ja kohteli ohjaamiaan ryhmäläisiä vertaisinaan. Toimin niin sanottuna sosiokulttuurisena innostajana, joka rohkaisi nuoria kirjoittamaan, mutta ei antanut näille valmiita suuntaviivoja kirjoittamiseen. Sosiokulttuurisen rohkaisijan rooli perustuu Kurjen (2011, 51) mukaan nimenomaan siihen, että tämä rohkaisee, yllyttää ja kannustaa muita harrastajia osallistumaan. Innostaja luo myös puitteet tapaamisille hankkimalla ryhmälleen toimitilat ja

muut tarvittavat resurssit. Sosiokulttuurisen innostajan tehtävän on myös rohkaista muita tutkimaan omakohtaisia kokemuksiaan ja hyödyntämään niitä vaikkapa kirjoittamisessa.

Ohjausmenetelmäni perustui Kimmo Svinhufvudin (2007, 62–63) esittelemään vertaispalautteen ja vertaistuen määritelmään. Siinä missä ammattiohjaajan palaute mielletään asiantuntijan tai jonkinlaisen auktoriteetin palautteeksi, perustuu vertaispalaute kirjoittajien väliseen vuorovaikutukseen ja yhteenkuuluvuuden tunteen löytämiseen. Vertaisohjaajan roolin tuntui valintana sopivalta myös siksi, että en ole suorittanut luovan kirjoittamisen ohjaajan tutkintoa.

Työn tavoitteena on selvittää, millainen rooli luovan kirjoittamisen harrastamisella on haastattelemieni nuorten elämässä. Opinnäytetyö on laadittu narratiivisesta näkökulmasta, mikä tarkoittaa että kerätyllä tiedolla, kokemuksilla ja aineistolla pyritään muodostamaan tarinamainen kokonaisuus. Yhdistelemällä teoriaa, näkökulmia ja tosielämän esimerkkejä työ tähtää kokonaisuuteen, joka tarjoaa neljä eri tarinaa luovan kirjoittamisen merkityksestä harrastuksena.

Tämän lisäksi opinnäytetyö paneutuu luovan kirjoittamisen sosiaaliseen kontekstiin. Vaikka luova kirjoittaminen voidaan mieltää yksilölliseksi, itsenäiseksi harrastukseksi, voidaan siihen liittää sosiaalinen ulottuvuus kirjoittajakokoontumisen, palautetaapaaamisen tai muun sosiaalisen foorumin kautta. Työ tutkii kirjoittajaryhmien kautta ryhmätoiminnon, keskustelun ja yhteisöllisen kirjoittamisen yhteyksiä ja heijastaa niitä vastauksiin, jotka on kerätty tehdyistä henkilöhaastatteluista. Keskeisiä tavoitteita ovat harrastamiseen liittyvien merkitysten selvittäminen, kirjoittamiseen liittyvien motiivien tutkiminen ja sosiaalisen tuen merkitys luovaan kirjoittamiseen. Tavoitteet on tarkoitus saavuttaa hyödyntämällä tutkimusaineistoa, henkilöhaastatteluista ja havainnointia.

Työstä on rajattu pois luovan kirjoittamisen psykologinen ulottuvuus. Työ ei siis pyri osoittamaan, miten luova kirjoittaminen vaikuttaa harrastusmotivaatioon, sosiaaliseen kykenevyyteen tai sosiaaliseen pääomaan. Sen sijaan työssä rinnastetaan luvussa 3 mainittujen käsitteiden sidoksia kirjoittamisharrastukseen. Aihetta rajaavia tutkimuskysymyksiä ovat siksi muun muassa: Miten vastanneet nuoret kokevat sosiaalisuuden vaikuttaneen toimintaansa ryhmässä? Mikä motivoi heitä luovaan kirjoittamiseen?

Työni tilaaja on Mikkelissä toimiva Olkkari-hanke. Pääsyy tilaajavalintaan on, että työssä aineistona käytetyt *Noviisista novellistiksi-* ja *Luovaa luovintaa-* kirjoittajaryhmät on toteutettu hankkeen sisäisinä harrastustoimintoina. Olen myös suorittanut Olkkarissa kaksi kolmesta ammattikorkeakouluharjoittelustani. Harjoittelut ovat tukeneet ammatillista kasvuani, sillä olen päässyt hyödyntämään niiden myötä ammatilliseen viitekehukseeni liittyviä opintokokonaisuuksia. Työtehtäviini ovat kuuluneet esimerkiksi tiimin sisäinen ja hankkeen ulkoinen tiedottaminen, julisteiden teko, palaverien johtaminen ja tapahtumien juontaminen. Veséniä (2012, 4) lainaten tuottajalla on Olkkarissa kaksoisrooli, eli hänessä yhdistyvät taiteenedistäjä ja luovan alan kehittäjä.

Olkkari valikoitui tilaajaksi myös ohjaustyötaustansa ja toimintaperiaatteensa vuoksi. Kolmivuotinen hanke on tarjonnut mikkeliläisille nuorille vuodesta 2011 asti erilaisia harrastusmahdollisuuksia, mielenterveyspalveluita, tukea, ohjausta ja neuvontaa, tapahtumia ja muita aktiviteetteja. Olkkari-hankkeelle opinnäytetyöni pyrkii tarjoamaan lisätietoa luovista kirjoittajanuorista Mikkelissä, syistä luovaan kirjoittamiseen ja esittelee ryhmätoiminnon tärkeyttä tapaustutkimukseen osallistuneiden nuorten elämässä.

2 OLKKARI-HANKE

2.1 Hankkeen synty

Olkkari on (kuva 1) ESR:n ja EU:n sosiaalirahaston rahoittama hanke, jonka pyrkimyksenä on tarjota matalan kynnyksen palveluita 13-29-vuotiaille nuorille Mikkelissä ja lähikunnissa. Olkkarissa toimii myös Suomen itsenäisyyden juhlarahaston Sitran tukema Liputus-hanke, jolla pyritään löytämään ja auttamaan syrjäytymisuhan alla olevia nuoria. Olkkarin matalan kynnyksen palveluilla tarkoitetaan, että samoissa toimitiloissa toimivat esimerkiksi etsivä nuorisotyö, 13–19-vuotiaiden päihde- ja mielenterveyspalvelut ja lastensuojelun tuki- ja jälkihuolto. Kaikkea tätä organisoii projekti-koordinaattori. (Mikkelin Kaupunki, 2014.) Olkkari toimii samoissa tiloissa Nuorisotila Starlightin kanssa Mikkelin ydinkeskustassa (kuva 2).

KUVA 1. Olkkari-hankkeen logo.

Matalan kynnyksen palvelujen lisäksi Olkkarin toimintaperiaatteisiin kuuluu Mikkelin kaupungin nuorten tuki- ja ohjauspalveluiden uudelleenjärjestäminen. Työtä pyritään myös kehittämään uusilla työmuodoilla, joista hankkeen aikana muodostetaan pilottiversioita. (Nuorten ohjauspalvelujen kehittämishanke Olkkari, 2013.) Keskeistä työtapojen valitsemisessa ja kehittämisessä on, että työtä tehdään nuoren hyväksi ja jatkuvasti paremmin.

KUVA 2. Olkkarin ja Nuorisotila Starlightin yhteiset toimitilat.

Hanke on alustettu vuonna 2009 lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman työpajoissa. Työpajoissa todettiin, että Mikkelin seudun nuorisopalvelut on hajautettu siten, ettei niille ole olemassa omaa toimipistettään; nuoret on toisin sanoen sijoitettu joko lasten tai aikuisten palveluverkoston. Ideaa nuorille kohdennetuista palveluista ryhdyttiin jalostamaan suunnitteluryhmässä, jossa mukana oli kaupungin, oppilaitosten, TE-toimiston ja järjestön edustajia. Tuolloin nuorille järjestettiin myös kyselyitä ja

suunnittelu- sekä tiedotustilaisuuksia, joissa näiltä kerättiin toiveita nuorten palvelujen kehittämiseen. Prosessin tuloksena Olkkarin toiminta käynnistettiin syksyllä 2011. (Sosiaalialan Asiantuntijapäivät.) Kolmevuotinen hanke päättyy loppuvuodesta 2014, jolloin Olkkarin toiminta on tarkoitus vakinaistaa Mikkelissä, joskin supistetuin toiminnoin.

Olkkarissa hyödynnetään ennaltaehkäisevän työn menetelmiä, joiden avulla on tarkoitus havaita ja tunnistaa nuoren ongelmat jo ennen syntyvaihetta. Menetelmillä pyritään estämään muun muassa nuoren syrjäytyminen yhteiskunnasta. Mikäli nuorella on vaikeuksia koulunkäynnin, työn tai mielenterveyden takia, on Olkkarin tehtävänä tarjota tälle mahdollisuuksia, tukea ja neuvontaa. Olkkarin työntekijä ja Liputus-hankkeen kenttäpäällikkö Heikki Kantonen kertoo haastattelussaan myös nuorisotyön kehittämisen olevan yksi hankkeen tärkeimmistä tavoitteista:

Nuorisotyö on tehtävä. Se on on siis ylipäätään tämmönen osa-alue, jota on oltava. Ja sitten sen pitää olla myös tavoitteellista. Elikkä toi ”nuorisotyö on tehtävä”, niin siinä on tavallaan kaksi merkitystä. Siis totta kai pitää nuorille olla paikkoja missä voi olla, missä on joku aikuinen kattomassa vähän perään, mut silti nuorisotyön tehtävä on olla sellaista tavoitteellista ja tarkoituksellista. (Kantonen 2014.)

Olkkari tekee niin sanottua jalkautuvaa työtä Mikkelin ja lähialueiden, kuten Ristinän, Otavan, Mäntyharjun ja Haukivuoren kanssa. Jalkautuvaa työtä tekevät ohjaajat organisoivat nuorille toimintaa lähialueiden kouluilla, kirjastoissa, nuorisotaloilla ja muissa vastaavissa paikoissa. Tällaisia toimintoja ovat erilaiset toimintapäivät, katu-partiot, tapahtumat ja mahdollisuus tavata ohjaustyön tekijöitä Olkkarin ulkopuolella.

Olkkarin toiminnassa painopisteitä ovat esteettömyys ja matalan kynnyksen palvelut. Esteettömyyttä Olkkarissa edustavat avoimet ovet jokaisena arkipäivänä, jolloin Olkkariin voi tulla viettämään aikaa ystävien kanssa, saada ohjausta ja tukea arkipäiväisiin ongelmiin tai suurempiin vaikeuksiin kuten velkaantumiseen, asunnottomuuteen tai masennukseen. Olkkarin monipuolisuus perustuu moniosaaviin työntekijöihin, joilta nuori saa tukea esimerkiksi masennukseen, elämänkriiseihin tai tekemisen puutteeseen. Olkkarissa kaikille nuorille ei tarjota samaa informaatiota ja palveluita, vaan auttamisprosessissa huomioidaan nuorten persoonalliset toiveet ja tarpeet, olipa kyseessä sitten syrjäytymisuhan alla oleva, sosiaalitukea kaipaava tai ryhmätoimintoihin osallistumisesta kiinnostunut nuori.

Mikkelin ammattikorkeakoulussa kansalais- ja nuorisotyötä opiskelleet Aholaakko ja Kokkonen ovat tuottaneet Olkkarille kyselyn hankkeen matalasta kynnyksestä ja Olkkarin yleisestä lähestyttävyydestä. Kyselyyn vastanneista nuorista 77 prosenttia kokee, että Olkkariin on helpompi ottaa yhteyttä kuin esimerkiksi Kelaan tai Työvoimatoimistoon. Perusteluja ovat esimerkiksi rento ilmapiiri ja asioiden jouheva kulku. Vastanneista 18 prosenttia ei osaa kommentoida lähestyttävyyttä, ja ainoastaan yksi vastaaja kertoo Olkkarin epäselkeiden toimintatapojen vaikeuttavan yhteydenottoa. (Aholaakko & Kokkonen 2013, 28.)

2.2 Olkkarin rooli Mikkelissä

Olkkarissa jalkautuvaa yhteistyötä toteutetaan paikallisten oppilaitosten (aina alakouluista ensimmäisen ja toisen asteen oppilaitoksiin), kauppakeskus Stellan, yhdistysten, organisaatioiden ja muiden julkisten tahojen kanssa. Jalkautuvaa työtä edustavat muun muassa Olkkarin Stella-päivystykset. Päivystysten tarkoituksena on ehkäistä rikollista toimintaa kauppakeskuksessa, kuten julkisten tilojen turmelua, huumeiden ostoa ja myyntiä tai asiatonta käyttäytymistä. Yhteistyö on monipuolistanut Olkkarin toimintoja ja myös kasvattanut tietoisuutta nuorisotyöstä Mikkelin seudulla.

Olkkarin ennaltaehkäiseviin palveluihin sisältyy erilaisia teemapäiviä (esimerkiksi tyttöjen iltoja ja leffailtapäiviä), tapahtumia ja harrasteryhmiä. Toimintaa organisoidaan myös ulkopuolisten tahojen kanssa. (Nuorten ohjauspalvelujen kehittämishanke Olkkari, projektisuunnitelma 2013.) Teemapäivistä ja yhteistyönä tuotetuista palveluista mainittakoon Soroptimisti-naisten pitämä valokuvauskerho ja mahdollisuus käydä treenaamassa nuoriso-ohjaajan kanssa Runeberginaukion kuntosalilla. Koska hanke on sukupuolineutraali, pyritään ryhmiä ja toimintoja tarjoamaan ensisijaisesti sekä tytöille että pojille.

Olkkari toteuttaa suurimman osan tapahtumistaan yhteistyönä. Tällaisia tapahtumia ovat olleet muun muassa Mikkelin Musiikkiklubi Ry:n ja Kaupunginkirjaston kanssa järjestetty Open Stage- bänditapahtuma sekä Monikulttuurikeskus Mimosan, Mikkelin kaupungin Liikunta- ja Nuorisopalveluiden kanssa organisoitu Yhdessä Rasismia vastaan- tapahtuma. Tapahtumat ja ryhmät ovat kiinnostaneet nuoria kohtalaisesti. Aholaakon ja Kokkosen kyselyyn vastanneista nuorista 34 prosenttia on osallistunut Olk-

karin kerho- ja harrastetoimintoihin ja 32 prosenttia on käynyt Olkkarin tapahtumissa. (Aholaakko & Kokkonen 2013, 25.)

Yksi Olkkari-hankkeen tavoitteista on, että tapahtumat, ryhmät ja muut palvelut ovat nuorille mieluisia ja mielellään näiden suunnittelema. Olkkarissa nuorilla on myös itse mahdollisuus ottaa vetovastuu ryhmistä. Periaate on tuottanut useita nuorten aloitteesta syntyneitä ryhmiä joissa on harrastettu lautapelejä, teatteria, kuvataidetta ja luovaa kirjoittamista. Osa ryhmätoiminnoista on vakiintunut osaksi toimintaa; esimerkiksi erilaisia lautapelejä harrastavat VIP-pelaajat ovat kokoontuneet Olkkarissa jo kahden vuoden ajan. (Olkkari, 2014.) Heikki Kantonen kertookin erityisesti VIP-pelaajien tehneen paljon töitä yhteisten kokoontumisten eteen:

Ja kunnan harrastajahan tekee sen, että se näkee vaivaa mahdollistaakseen juttuja. Esimerkki Olkkari-maailmasta, VIP-pelaajat, nämä jotka ovat tällaisia tietokonepeliharrastajia tosimaailmassa, ja nyt he sitte myös on lautapeliharrastajia, et kun he on alkaneet nähä vaivaa siihen että he pääsee tapaamaan niinku useammin, ja he järjestää pelitapaamisia omiin koteihinsakin ja kyselee kaikilta että 'sopiiko teille?'. (Kantonen 2014.)

Noviisista novellistiksi - ja *Luovaa luovintaa*- kirjoittajaryhmät sijoittuvat Olkkarin toiminnoissa samaan kategoriaan VIP-pelaajien ja Teatteri Idean kanssa. Kirjoittajaryhmän kaltaisten ryhmätoimintojen tarkoitus Olkkari-hankkeessa on vahvistaa esimerkiksi ryhmään osallistuvien sosiaalista pääomaa ja kasvattaa näiden intoa ja aktiivisuutta harrastaa (Sosiaaliportti 2008).

2.3 Tuottajan rooli Olkkarissa

Tapahtumatuottamisen lisäksi tuottaja voi toimia Olkkarissa ryhmänvetäjänä ja ryhmätoimintojen suunnittelijana. Tällä hetkellä hankkeessa toimivan Teatteri Idean tuottajavelvollisuuksia kuten tila-, markkinointi- ja viestintätehtäviä hoitaa kulttuurituotannon viimeisen vuoden opiskelija. Tämä tukee ajatusta siitä, miten Olkkarissa nuori itse voi vaikuttaa ja tehdä asioita, jotka tarjoavat hänelle onnistumisen iloa.

Eromäkeä lainaten (2011, 29) tuottaja voi toimia Olkkarin kaltaisessa paikassa innostajana ja innovoijana kehittämällä ryhmiä ja tapahtumia käyttäjille kiinnostavammiksi. Tuottajaa voidaan rinnastaa alueelliseen tuottajaan, joka toimii linkkinä kolmannen sektorin ja kuntien tai kaupungin kulttuuripalveluiden välillä. Tuottajalla tulee olla

myös ymmärrystä sekä taiteesta että tuottamisesta, erityisesti jos tämä on vastuussa esimerkiksi ryhmän suunnittelusta, toteutuksesta ja ohjauksesta (Kauppinen 2014, 43). Olkkari-hankkeen tapauksessa tämä voi näyttäytyä siten, että tuottaja tutustuu paikan toimintatapaan, työjärjestykseen ja muiden työntekijöiden työtapoihin. Näin tuottaja voi myös kerryttää niin sanottua ”hiljaista tietoa”, joka auttaa häntä hahmottamaan hankkeen struktuurin ja toimintatavat.

Olkkari-hankkeen käyttämää tuottajamallia on hyödynnetty myös muissa suomalaisissa kaupungeissa ryhmien ja tapahtumien suunnittelussa. Esimerkiksi Helsingissä toimivan Annantalon tuottajamallissa on yhtymäkohtia Olkkari-hankkeen tapahtumasuunnitteluun. Annantalo on Helsingissä toimiva lasten ja nuorten kulttuurikeskus, jossa kahdeksan tuottajaa tuottaa kulttuuripalveluita alueen kouluille ja päiväkodeille. Kulttuurikeskus on Helsingin kulttuurikeskustan ylläpitämä toiminto, jonka toimintaan sisältyy erilaisia kursseja, näyttelyitä, esittelyitä ja taidekasvatushankkeita. (Vermilä 2014, 11–12.) Annantalossa halutaan auttaa nuorta löytämään oma luovuutensa ja kokeilemaan oman osaamisensa rajoja ja mahdollisuuksia taiteen avulla.

Annantalossa tuottaja toimii sekä projektinjohtajana että suunnittelee toiminnan sisältöä ja ohjausta. Koska kyseessä on lapsille ja nuorille suunnattu taidekeskus, toimintoja suunnitellaan yhdessä kohderyhmäläisten kanssa. Tuottajalla on oltava siis kykyä ja intoa tehdä työtä nuorten ja lasten kanssa. Sama periaate pätee Olkkarissa; työtä tehdään nuorten hyväksi ja näiden avustuksella. Osallistamalla nuoria mukaan projekteihin ja ryhmiin toimii tuottaja sekä mahdollisuuksien tarjoajana että nuorison kasvattajana. (Vermilä 2014, 34.)

Annantalon esimerkki todistaa, että ohjaajana toimimiseen ei välttämättä vaadita pedagogista koulutusta. Avain onnistuneeseen ohjaukseen ja ryhmän vetämiseen piilee tällöin pikemminkin asenteessa kuin pedagogisessa taustassa. Mikäli tuottaja kokee omaavansa tietotaitoa myös ohjaajana, takaavat tämän oma asenne ja tavoitteellisuus ryhmätoiminnon onnistuneisuuden.

2.4 Noviisista novellistiksi- ja Luovaa luovintaa- kirjoittajaryhmät

Suunnittelin ja toteutin vuonna 2013 Mikkelin Olkkarilla *Noviisista noviisiksi*-kirjoittajaryhmän (kuva 3). Ryhmä kokoontui kerran viikossa ja koostui 16–23-vuotiaista

nuorista, joiden kirjoittajataustat olivat vaihtelevia. Osa kirjoitti novelleja, osa lyriikoita, eikä kukaan toistaiseksi ollut julkaissut kirjaa tai muuta painettua kirjallista teosta. Ryhmäläisiä yhdisti kiinnostus kirjoittamiseen ja halu tuottaa erilaisia tekstejä.

Olkkari
tiedottaa

NOVIISISTA NOVELLISTIKSI – KIRJOITTAJARYHMÄ

”Kirjoittaminen on paras tapa puhua joutumatta keskeytetyksi.”
- Jules Renard

Haetko apua kadonneeseen inspiraatioon? Innostaako kirjoittaminen, mutta jokin sen harrastamisessa tökkii tai aiheuttaa henkisiä ahtaumia? Noviisista novellistiksi-ryhmä tarjoaa Sinulle mahdollisuuden elvyttää sisäinen lyyrikko, havahduttaa heikentynyt kirjoittamismotivaatio tai yksinkertaisesti kehittyä luovana kirjoittajana!

Ryhmän toiminta starttaa 17.9.2013 klo 15, ja vetäjänä toimii kulttuurituotannon opiskelija sekä piintynyt pöytälaatikkokirjoittaja Iitu Ahonen. Ennakoilmoittautumista ei vaadita, eikä läsnäolo jokaisella tapaamiskerrallakaan ole välttämätöntä! Riittää, kun omaat mielenkiintoa ja tahtoa tarttua kynään sekä saada eväitä kaunokirjallisen tekstin luontiin.

Kysyttävää (varmasti jäi)? Iske viestiä osoitteeseen iininen@windowslive.com tai numeroon 044 998 0539, niin vastailen parhaani mukaan!

Ristimäenkatu 3, Avoimet ovet ma-pe 13-17 (044 794 3266)
olkkari@mikkeli.fi, www.mikkelinolkkari.fi, facebook.com/OlkkariMikkeli

KUVA 3. Noviisista Novellistiksi-kirjoittajaryhmän tiedote. (Olkkari, 2013)

Ajatus kirjoittajaryhmästä sai alkunsa, kun pohdin miten nuoret mikkeliiläiset luovat kirjoittajat saisi kerättyä yhteen jakamaan neuvoja ja vinkkejä kirjoittamisesta. Myös

oma kirjoittajataustani ja halu toimia luovan kirjoittajaryhmän ohjaajana toimivat kimmokkeina ryhmän perustamiseen. Tahdoin lisäksi linkittää ryhmän vetämiseen tuotannollisen puolen suunnittelemalla ja toteuttamalla ryhmän tapaamiset, aikataulut ja käytännön perusasiat, kuten tilojen ja kirjoitustarvikkeiden hankinnan. Pyrkiyksenäni oli myös yhdistää kaksi kulttuurin osa-aluetta: keskustelu ja kirjoittaminen. Kumpaakin osa-aluetta hyödyntäen pyrin tuottamaan kokonaisuuden, joka mahdollistaisi nuorten sosiaalisten taitojen ja kirjoitustaitojen kehittymisen.

Osallistujien määrä vaihteli ryhmätoiminnon aikana. Aluksi mukana oli kolme nuorta, joiden intressien mukaan jaoin ryhmän kahtia – luovasta kaunokirjallisesta kiinnostuneiden sekä laululyrikkoiden kirjoittamisesta kiinnostuneiden ryhmiin. Myöhemmin kumpaankin ryhmään liittyi vielä kaksi jäsentä, eli ryhmän toimintaan osallistui yhteensä viisi nuorta.

Keväällä 2014 toteutetussa *Luovaa luovintaa*- kirjoittajaryhmässä (kuva 4) muokkasinkin *Noviisista novellistiksi*- ryhmän toimintaperiaatteita siten, että tapaamisissa harrastettiin enemmän kirjoittamista keskustelun sijaan. Ryhmä kokoontui kahden ja puolen kuukauden ajan kahdesti viikossa ja tavoitti myös uusia kirjoittajia. Tapaamisia oli kahdenlaisia: viikon ensimmäisessä tapaamisessa tekstejä kirjoitettiin, toisessa tapaamisessa tekstejä luettiin ääneen ja niistä oli mahdollista saada palautetta.

Olkkari
tiedottaa

Luovaa luovintaa- Kirjoittajaryhmä

Sinä, 13-29-vuotias luova kirjoittaja!

Tunnistatko itsestäsi seuraavia oireita?

Puhtaan paperin kammo
Luovan inspiraation puute
Tyhjän/keskeneräisen tekstitiedoston apaattinen tuijottaminen
Yksinäisen kirjoittamisen aikaansaama ponnottomuus
Into tuottaa tekstiä, mutta ei taitoa/kykyä siirtää sitä paperille?

Jos tunnistit itsesi edes yhdestä kohdasta, on Olkkarilla nyt tarjolla helpotuskeino – Luovaa luovintaa-kirjoittajaryhmä. Tässä kaiktentasoisille luoville kirjoittajille suunnatussa ryhmässä pureudutaan luovan luomisen ytimeen flow-tyyppisen jutustelun sekä luovuutta haastavien harjoitusten avulla. Olitpa siis kirjoittajana valmis, keskeneräinen tai jotakin siltä väliltä, olet ryhmään erittäin tervetullut!

Ryhmän ensimmäinen tapaaminen pidetään tiistaina 18. maaliskuuta kello 15.00 alkaen Olkkarilla, minkä jälkeen tapaamisia järjestetään joka tiistai ja torstai. Ennakoilmoittautumista ei vaadita, eikä läsnäolo jokaisella tapaamiskerrallakaan ole välttämätöntä! Ryhmän vetäjänä toimii kulttuurituotannon opiskelija sekä vastikään kirjoittaja-anonyymiteetistään luopunut Iitu Ahonen.

Lisätietoa ryhmästä ja sen kiemuroista voit kysellä osoitteesta iitunen@windowslive.com, tai soittaa/tekstata numeroon 044 998 0539.

”Sinun ei tarvitse olla loistava voidaksesi aloittaa, mutta sinun on aloitettava voidaksesi olla loistava.” - Les Brown

 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

 Vipuvoimaa EU:lta
Euroopan unioni
Euroopan sosiaalifundus

Maaherrankatu 12, Avoimet ovet ma-pe 13-16.30 (044 794 3266)
olkkari@mikkeli.fi, www.mikkelinolkkari.fi, [facebook.com/OlkkariMikkeli](https://www.facebook.com/OlkkariMikkeli)

KUVA 4. Luovaa luovintaa-kirjoittajaryhmän tiedote. (Olkkari, 2014)

Tällä kertaa ryhmässä oli vaihtelevasti neljästä viiteen jäsentä: kolme tyttöä ja kaksi poikaa. Ryhmässä tehtiin harjoituksia, joissa keskityttiin esimerkiksi hahmosuhteiden kuvaamiseen, ympäristön sekä elollisten ja elottomien kohteiden (esimerkiksi luonto, eläimet, patsaat) kuvaamiseen ja oman kirjoittajaidentiteetin pohdiskeluun. Keskuste-

lua ei jätetty kirjoitustapaamisista kokonaan pois, jotta ryhmän perimmäinen tavoite kirjoittajien yhteisestä keskustelufoorumista toteutuisi.

3 KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELYÄ

3.1 Luova kirjoittaminen

Luovaa kirjoittamista ovat kaunokirjallisten tekstien, kuten runojen, romaanien, novellien, satujen tai laulun sanojen tuottaminen. Luova kirjoittaminen on myös itseilmaisun kanava. Kirjoittaminen on ilmaisuvapaata tajunnanvirtaa tai harraste jossa tärkeintä on tekstin tuottaminen, ei valmis tuotos. (Vainio 2011, 67.)

Kirjoittaminen tarjoaa kanavan tarpeiden tyydyttämiseen, toisten ohjailuun, asioiden kuvaamiseen sekä luokitteluun. Tämän lisäksi kirjoittaminen auttaa luomaan kontakteja muihin ihmisiin, etsimään informaatiota, rakentamaan uusia todellisuuksia ja kehittämään omaa vuorovaikutusta. (Tuulari 2000, 30.) Luova kirjoittaminen ei rajoitu itsenäiseen suorittamiseen, vaan siihen voi yhdistää sosiaalisen kanssakäymisen, vaikuttamisen, viestimisen ja uusien suhteiden luomiseen.

Syyt luovan kirjoittamisen harrastamiseen vaihtelevat. Joku kirjoittaa kehittyäkseen kirjoittajana, toinen kirjoittamisesta saamansa nautinnon vuoksi. Luovan kirjoittamisen taustalla voi myös kyteä voimakas intohimo, jolla on suora yhteys motivaatioon; mitä suurempi on motivaatio, sitä suurempi on inspiraatio kirjoittamiseen. Luova kirjoittaminen on sidoksissa myös identiteettiin, sillä kirjoittaminen voi selkeyttää kirjoittajan tietoisuutta tämän vahvuuksista ja heikkouksista. (Vainio 2011, 10, 15.)

Luovan kirjoittamisen avulla voi myös käydä läpi oman elämän kipupisteitä sana tai elämänvaihe kerrallaan. Tällöin puhutaan identiteetin yhdistämisestä kirjoittamiseen. Kirjoittajaidentiteetillä viitataan jolla viitataan yksilön, ympäristön, kulttuurin ja arvojen kohtaamisessa syntyvään paineeseen ja kokonaisuuteen (Jääskeläinen 2005, 16–17). Identiteetti voi heijastua kirjoitusharrastajan teksteihin esimerkiksi näkemyksinä, mielipiteinä ja pohdintoina ympäröivästä maailmasta. Ympäröivät tapahtumat heijastuvat kirjoittajan identiteettiin ja kirjoittaja voi liittää ne myös omiin teksteihinsä.

Kirjoittajaidentiteettiin sisältyy yksilön käsitys hänen henkilökohtaisesta kirjoittajami-
nästään, johon linkittyvät ympäröivä kulttuuri ja yhteiskunta. Identiteetin kautta yksilö
tuo tekstiinsä ajatuksia ja esittää kokemiaan sekä näkemiään asioita. (Svinhufvud
2007, 20.) Käytännössä tämä voi tapahtua vaikkapa niin, että nuori kertoo tekstissä
omasta persoonallisuudestaan tai elämänkokemuksistaan.

Menneitä tapahtumia voi tutkia ja keventää kuvitteellisen suodattimen läpi ja tehostaa
esimerkiksi ironialla tai fiktiolla. Kirjoittaminen tarjoaa mahdollisuuden poisvetäyty-
miseen ja -pyyhkimiseen, kokeiluun, korjailuun ja muistoihin uudelleensyventymi-
seen. (Saarinen 2008, 53–54.) Esimerkkeinä Saarisen mainitsemista mahdollisuuksista
mainittakoon fiktion ja faktan yhdistäminen kertomuksissa, eskapismiin syventyminen
ja oman identiteetin tutkiskelu miellekarttojen ja omaelämäkerrallisten töiden kautta.

Luovuus ja luovat toiminnot tukevat sekä mielenterveyttä että hyvinvointia
(Sinkkonen 2010, 247). Luova kirjoittaminen voi olla apukeino oman äänen
löytämiseen, sosiaalisten suhteiden solmimiseen ja itseluottamuksen rakentumiseen.
Joillekin nuorille voi tuottaa vaikeuksia jakaa tunteita ja kokemuksia suullisesti.
Tällöin kirjoittaminen voi olla kanavana turvallisempi, sillä kirjallisessa tuotoksessa
oma epävarmuus ei näyttäydy samalla lailla kuin puhuessa.

Oman näkemykseni mukaan luovan kirjoittamisen ja yleisen kirjoittamisen välisenä
erona ovat oman mielikuvituksen kehittäminen ja hyödyntäminen sekä halukkuus
luovaan ilmaisuun. Yleisen kirjoittamisen tyyllilajeihin kuten kirjeiden, artikkelien ja
asiatekstien kirjoittamiseen sisällytetään yleensä tiettyjä määreitä, tyyliseikkoja ja
kielellisiä vaatimuksia. Luovassa kirjoittamisessa sen sijaan hyödynnetään enemmän
alitajunnasta kumpuavia ajatuksia. Luovaa kirjoittamista eivät koske samanlaiset
määreet kuin perinteistä kirjoittamista; luovasti kirjoittaessa ei tarvitse esimerkiksi
murehtia, ovatko kirjoittaessa käytetyt sanat oman kielen sanastoon hyväksytyjä.
Luovassa kirjoittamisessa itsekeksityt sanat ovat pikemminkin todiste siitä, että oma
luovuus kehittyy.

3.2 Harrastamiseen kannustava motivaatio

Motivaatio on motiivi-sanasta juonnettu termi. Motiiveilla on yleisesti tarkoitettu
tekijöitä, jotka ylläpitävät ja muokkaavat yksilön käyttäytymistä. Niillä viitataan

tarpeisiin, haluihin, vietteihin, sisäisiin ylläkkeisiin ja palkkioihin sekä rangaistuksiin. Motivaatio on järjestelmä, johon motiivit sisältyvät. Motivaatio kattaa käsitteenä prosessit, jotka herättävät ihmisten kiinnostuksen esimerkiksi ihmisiin, työhön ja harrastuksiin. (Ruohotie 1998, 36–37.) Harrastuksissa motivaatio nimetään usein kantavaksi voimaksi; mitä suurempi on motivaatio, sitä suurempi on halu harrastaa.

Motivaatio vaikuttaa myös yleiseen vireystilaan ja siihen, miten tehokkaasti jotakin asiaa tehdään. Yleisesti tätä kutsutaan tilannemotivaatioksi, joka puolestaan on sidoksissa yleismotivaatioon. Yleismotivaatiossa yhdistyvät sekä toimintaan kohdistuva vireys että toiminnan tarkoitus ja yleisen käyttäytymisen pysyvä, sisäistetty reaktiovalmius. (Byman 2005, 31.)

Motivaatio on perinteisesti eritelty sisäiseen ja ulkoiseen motivaatioon. Sisäinen motivaatio rakentuu yksilön kokemuksen, arvojen ja tunteiden ympärille ja näkyy esimerkiksi tarpeena tehdä asioita, jotka yksilö kokee mielekkäiksi ja tärkeiksi. (Ruohotie 1998, 38–39.) Yksilön omat arvot ja normit vaikuttavat myös harrastuksen mielekkyyteen. Erityisesti nuorelle tärkeää on, että tämä saa harrastaa niitä lajeja, jotka itse kokee tärkeiksi ja joissa kokee voivansa kehittyä.

Uusikylän (2012, 85) mukaan ”sisäinen motivaatio on lahjakkuuden kehittymisen perusedellytys. Motiivit aloittavat toiminnan, suuntaavat sitä ja ylläpitävät toimintaa tavoitteiden tyydyttävään saavuttamiseen saakka. Ainakin yhtä tärkeää kuin tehtävään sitoutuminen on kohde, johon energia suunnataan.” Sisäinen motivaatio tukee siis harrastajan halukkuutta harrastaa ja siihen sisältyvät motiivit, kuten henkisen kasvun tarve, auttavat harrastajaa rakentamaan harrastustavoitteita.

Ulkoisia motivoijia voivat olla ulkopuolisen antama motivaatio, sosiaalinen hyväksyntä tai taloudellinen hyöty (Kellogg 1994, 104). Sisäiset ja ulkoiset motiivit muodostavat kokonaisvaltaisen motivaation, joka on riippuvainen sekä yksilöstä että tämän ympäristöstä (Vainio 2011, 27). Myös yhteiskunnan arvot voivat vaikuttaa kaksisuuntaisesti harrastuneisuuteen. Jokin harrastus voi vaikkapa olla suomalaisessa hierarkiassa niin arvostettu, että nuori tahtoo saavuttaa sen parissa menestystä. Tässä näkyy myös sisäisen ja ulkoisen motivaation sidoksisuus: motiivit ohjaavat nuorta, mutta yhteiskunta voi muovata motivaatiota tiettyyn suuntaan.

Nuoren kannustaminen ja tukeminen tälle merkityksellisissä harrastuksissa on tärkeää varsinkin jos nuori on epävarma, mutta tällä on potentiaalia harrastajana. Harrastamiseen ei kuitenkaan tule innostaa ja rohkaista liikaa, tai nuoren suorituspaineeet kasvavat. Olkkarin Heikki Kantonen kommentoi haastattelussaan, mitä voi seurata jos lasta tai nuorta painostetaan harrastuksen pariin:

Siis jos tyrkyttää liikaa niin voi blokata! Se että jos annetaan mahdollisuuksia ja.. ei olla näreissään siitä jos se sit ei tartu. Et esimerkiksi vanhemmathan voi tehdä tosi karhunpalveluksen et ”susta tulee hyvä hiihtäjä, sulla ei oo aikaa harrastaa mitään muuta”. (Kantonen 2014.)

Liiallisen painostamisen lisäksi liian vähäinen kannustus ja rohkaisu voivat heikentää harrastusmotivaatiota. Muun muassa kaveripiiristä tulevat paineeet ja mielipiteet saattavat laskea nuoren intoa harrastaa. Harrastusintoa heikentäviin tekijöihin ottaa kantaa haastattelussaan Olkkarin projektityöntekijä, Seija Huotari.

Varmaan semmone mokaamisen ja epäonnistumisen pelko on tänä päivänä paljon suurempi. Koska heti niinku joku... ihan oikeesti aattelee esimerkiksi tv- ja radio-ohjelmia, että hirveenä sitä mollaamista on koko ajan. Niin semmone on varmaan niinku lisääntyny paljonki ”et jos mä epäonnistun tässä”. (Huotari 2014.)

Mikäli nuori tuntee olevansa tärkeä, merkityksellinen ja tiedostaa vahvuutensa sekä heikkoutensa, on tämän minäkuva harrastajana realistinen ja myönteinen. Tämän toteaminen tehostaa myös nuoren kokonaisvaltaista hyvinvointia. Mikäli motivaatio harrastamiseen on korkealla ja nuori kokee harrastuksensa tärkeäksi, voi harrastuksesta jonakin päivänä kehittyä myös ammatti. (Uusikylä 2008, 15.)

3.3 Sosiaalinen pääoma

Sosiaalisen pääoman peruseriaate on, että se muodostuu useista tekijöistä jotka liittyvät johonkin sosiaaliseen rakenteeseen ja edistävät sen toimintaa. Nämä tekijät tuottavat yksilön sosiaalista pääomaa, joka mahdollistaa yhteisön, organisaation, ryhmän tai muun vastaavan ihmisjoukon muutoksen parempaan. (Coleman 1988, 98.) Sosiaalisen pääoman kerryttäminen on lähtöisin yksilöstä.

Sosiaalista pääomaa voi kerryttää harrastuksissa, työpaikalla, kotona tai koulussa. Eri-tyisesti nuoret kerryttävät sosiaalista pääomaa harrastuksissa, joissa kohtaavat muita nuoria. Sosiaalinen pääoma voi myös muuttua voimavaraksi, joka auttaa nuorta aikuistumisessa. (Helve 2009, 153.) Yksilön halu ja motivaatio luoda ihmissuhteita auttavat keräämään sosiaalista pääomaa, joka puolestaan yhdistää häntä ja muita harrastajia. Harjun mukaan (2003, 62) sosiaalisessa pääomassa olennaisinta on luottamus, joka rakentuu sosiaalista pääomaa kerryttävien henkilöiden tai tahojen välille. Luottamusta rakentamalla toimijat edistävät myös sosiaalisen verkoston toimintaa. Ilman keskinäistä luottamusta voivat verkostot rakoilla ja tahojen toimintavalmius heikentyä.

Sosiaalinen pääoma voi olla yksi motiiveista, joka sitoo nuoren harrastukseen. Sen kehittyminen on riippuvainen esimerkiksi ryhmäläisten yhteistyöhalukkuudesta, ryhmädynamiikasta, sosiaalisten suhteiden kehittymisestä ja ryhmäläisten sisäisestä motivaatiosta. Parhaat mahdollisuudet sosiaalisen pääoman kehittymiseen on harrasteryhmissä, joissa sisäinen verkosto on tiivis ja yhtenäinen. (Coleman 1999, 20–21.) Muiden ihmisten tapaaminen luo myös me-henkeä ja tyydyttää yksilön sosiaalisia tarpeita. Kirjoittajaryhmässä kirjoittajaa motivoivat myös mielenkiintoiset, haastavat tehtävät jotka tuottavat onnistumisen ja menestymisen tunnetta ja antavat mahdollisuuden itsensä toteuttamiseen. (Peltonen & Ruohotie 1992, 58.)

Putnamin mukaan (2000, 19) sosiaalisessa pääoman kehittämisessä keskeistä on luottamuksen ja vastavuoroisten normien löytäminen. Nämä tekijät nousevat sosiaalisista verkostoista, joita harrastuksen piirissä voivat olla harrasteryhmät-, piirit- tai kokoon-tumiset. Motiiveja, identiteettiä ja yksilön tavoitteita ohjaavat ulkoiset motiivit auttavat yksilöä kasvattamaan sosiaalista verkostoa ja mielekkäitä ystävyys-suhteita. Sosiaaliset kontaktit tarjoavat yksilölle ensisijaisesti tukea ja apua, mutta myös sosiaalista vuorovaikutusta.

Sosiaalinen pääoma on saanut tieteellisenä käsitteenä jonkin verran kritiikkiä osakseen. Pääasiassa kritiikki liittyy sosiaalisen pääoman mittaamisvaikeuksiin. Portes ja Sensenbrenner (1993, 1324–1325) toteavat mittaamisen vaikeaksi, sillä kyseessä on henkinen, aineeton pääoma jonka pelkän olemassaolon todistamisessa on omat haasteensa. Myös pääoman lähteen ja lopputulosten arviointi tuottaa vaikeuksia. Sosiaalisen pääoman arvoa ei voi myöskään mitata rahallisesti, kuten esimerkiksi taloudellista pääomaa. Vaikka käsitteen abstraktius vaikeuttaa sosiaalisen pääoman tutkimista, on

siihen liitettävissä muutamia selkeitä elementtejä. Esimerkiksi luottamuksen rakentaminen, sosiaalinen kykenevyys, hyvälaatuiset ihmissuhteet sekä tiivis harrastusverkosto- tai ryhmä voivat auttaa yksilöä ja ryhmää muodostamaan sosiaalista pääomaa.

Tässä työssä tarkastellaan, miten sosiaalinen pääoma näyttäytyy kirjoittajaryhmän toiminnassa. Koska kyseistä pääomaa on haastavaa mitata, ei työ pyri tuottamaan konkreettista aineistoa siitä, millainen vaikutus sosiaalisella pääomalla on kirjoittajaryhmään. Sen sijaan työssä tutkitaan ryhmäläisten keskinäisen luottamuksen kehittymistä, mikä on keskeistä sosiaalisen pääoman synnyttämisessä.

4 TUTKIMUSTEHTÄVÄ-, MENETELMÄT – JA AINEISTO

4.1 Tutkimustehtävä

Tämän opinnäytetyön tutkimustehtävänä on tutkia ja selvittää, millaisia merkityksiä Olkkarin kirjoittajaryhmien nuoret nimeävät omalle kirjoittamisharrastukselleen. Käytännössä tämä tapahtuu refleктоimalla työtä varten tehtyjä henkilöhaastatteluita, luovaan kirjoittamiseen perehtyvää tutkimuskirjallisuutta ja ryhmätoiminnan havainnointia. Kyseessä on menetelmätriangulaatio, jossa erilaisia tutkimusmenetelmiä käyttämällä on tarkoituksena esitellä harrastamiseen vaikuttavia motiiveja, syitä ja seurauksia.

Kerättyä aineistoa, tutkimuskirjallisuutta ja havainnointimateriaalia rinnastetaan työssä narratiivisen lähestymistavan avulla. Narratiivisella lähestymistavalla tarkoitetaan tutkimustapaa, jossa menneisyys, nykyhetki ja tulevat tapahtumat yhdistetään yhteiseksi kokonaisuudeksi. Narratiivisuuden avulla muodostetaan kerronnallinen kehys, jonka kautta on mahdollista tarkastella esimerkiksi yksilön harrastamiselle nimeämiä harrastamiseen menneessä, nykyisessä ja tulevassa ajassa. Kehyksen kautta voidaan tarkastella joko omaa tai jonkun toisen elämää. (Hänninen 1999, 113–116.)

Narratiivisuudella voidaan yhdistellä yksilön ajatuksia itsestään ja ympäröivästä maailmasta. Ihmisen elämä voidaan rinnastaa tarinan juoneen, jossa keskeisiä elementtejä ovat juoni, henkilöhahmot, kokemuksellinen oppiminen ja omien tuntojen tutkiminen. (Kielhofner 2008, 110.) Tarinallisen kerronnan kautta voidaan tutkia myös yksi-

lön motiiveja, tavoitteita ja arvoja. Narratiivinen lähestymistapa soveltuu tutkimusmenetelmäksi tässä työssä erityisesti siksi, että se muistuttaa motivaation tutkimuksessa käytettyjä menetelmiä. Koska motivaatioon ja harrastamiseen vaikuttavat keskeisesti minäkuva, muu maailma ja jatkuva uuden oppiminen, voi narratiivisen kehyksen kautta tarkastella niiden suhdetta haastateltujen nuorien harrastamiseen.

Opinnäytetyön tutkimustehtävänä on selvittää teoriaa ja käytännön kokemuksia yhdistellen, miten sosiaalinen konteksti ja harrastusmotivaatio ovat sidoksissa luovaan kirjoittamiseen. Kyseiset käsitteet on valikoitu työtä varten tehtyjen henkilöhaastattelujen perusteella, joissa muutamiksi keskeisiksi teemoiksi nousivat luovaan kirjoittamiseen motivoivat tekijät ja vastaajien kokemukset sosiaalisesta kirjoittamisesta. Sosiaalista kanssakäymistä tarkastellaan kirjoittajaryhmistä kerätyn havaintomateriaalin ja henkilöhaastattelujen avulla. Myös harrastusmotivaatiota tutkitaan henkilöhaastatteluiden kautta. Luovan kirjoittamisen osalta työ perehtyy pääasiassa siihen, miten ja miksi tapauksittain haastatellut nuoret luovaa kirjoittamista harrastavat.

Luovan ryhmätoiminnan tutkimisessa työssä nousee esiin Vainion esittelemän vertaispalautteen ja -ryhmän merkitys luovalle kirjoittamiselle. Luovan kirjoittajaryhmän taustalla on ajatus siitä että luovat kirjoittajat voivat tavata yhdessä, jakaa ja vastaanottaa palautetta teksteistään ja löytää teksteistä yhtymäkohtia tai eroavaisuuksia (Vainio 2011, 25). Ryhmätoiminnan ohessa työ käsittelee kirjoittajanuorten sosiaalista kohtaamista. Työssä pohditaan, miten kirjoittajaryhmän nuoret kokevat kirjoittajaryhmien ja sosiaalisuuden vaikuttavan luovaa kirjoittamisharrastukseensa.

Tutkimustehtävä rajautuu luovan kirjoittamisen tarjoamiin mahdollisuuksiin, joita tarkastellaan kerätyn haastatteluaineiston ja aiheesta kertovan kirjallisuuden pohjalta. Työssä painopisteenä ovat haastatellut nuoret ja näiden suhde luovaan kirjoittamiseen. Nuorten kommenttien tueksi työssä nostetaan esille myös nuorisohjaajien kokemukset ja näkemyksiä kirjoitusharrastuksesta ja harrastuneisuudesta. Vaikka työhön sisältyy useita laajoja käsitteitä kuten sosiaalinen pääoma, harrastusmotivaatio ja luova kirjoittaminen, työ ei pyri selvittämään jokaisen käsitteen sidoksisuutta harrastamiseen syväluotaavasti. Tarkoituksena on rakentaa läpileikkaus siitä, miten edellä mainitut käsitteet rinnastuvat tutkimuskysymykseen ja näyttäytyvät kirjoitusharrastuksessa.

Tarinallinen lähestymistapa mahdollistaa haastattelumateriaalin muovaamisen kertomuksiksi, joissa vertailussa ovat vastaajien kokemukset sekä kirjoittamiselle annetut merkitykset. Lisäksi narratiiviseen kehykseen yhdistyy kirjoittamisen rooli vastaajien arkipäivässä. Analyysissä tutkitaan, mikä motivoi vastaajia luovaan kirjoittamiseen ja mitä se tarjoaa heille harrastuksena. Tapaustudkimuksessa selvitetään myös nuorten yleistä harrastuneisuuden määrää ja kirjoitusharrastamisen mahdollisia taitekohtia.

4.2. Tutkimusmenetelmät

Tutkimusmenetelmiksi on valittu teemahaastattelu ja havainnointi. Havainnointityö on kohdistunut *Noviisista Novellistiksi*- ja *Luovaa Luovintaa*- kirjoittajaryhmiin. Toimiessani kyseisten ryhmien ohjaajana halusin tarkkailla erityisesti ryhmäläisten henkilökohtaisen motivaation ja kiinnostuksen muodostumista kirjoittamiseen, sosiaalisuuden määrää ja muotoa sekä yleistä osallistumishalukkuutta. Havainnointini kohdistui käytännössä ryhmäläisten asennoitumiseen ryhmää ja harjoituksia kohtaan, ryhmäläisten keskusteluvireyteen, aktiivisuuteen ryhmässä ja ryhmäläisten välisten suhteiden ja roolien mahdolliseen muuttumiseen.

Jo ryhmiä suunnitellessani oli erilaisten keskustelu- ja kirjoitusharjoitusten pyrkimyksenä kehittää ryhmäläisten olemassa olevia kirjoitustaitoja ja auttaa näitä löytämään piilevät kykynsä kirjoittajina. Myös sosiaalisen kontekstin liittäminen kirjoittamiseen oli yksi keskeisistä tavoitteista. Tämän pyrin varmistamaan laatimalla etukäteen selkeitä tavoitteita ja sisältöjä jokaiselle tapaamiskerralle. Tätä varten laadin ja etsin kirjoitusharjoituksia, jotka aktivoisivat nuoria kirjoittamaan muun muassa itsestään, ympäröivästä maailmasta, kirjoitustaitoja haastavista aiheista ja tuntemattomista henkilöistä. Tuloksena syntyi toimintasuunnitelma (liite 1), jonka tukemana saatoin tarjota ryhmäläisille joka viikko uusia harjoituksia ja pohdittavaa.

Koska kummankin ryhmätoiminnon kesto oli vain noin kaksi kuukautta, on lähestulkoon mahdotonta todeta että nuorten käyttäytymisessä, sosiaalisessa pääomassa tai luovan kirjoittamisen harrastamisessa olisi ilmennyt konkreettisia muutoksia. Tämän vuoksi muutamalle ryhmäin osallistuneelle nuorelle suoritettiin teemahaastattelut, joita analysoin luvussa 5.

Haastattelu on viestintä- ja vuorovaikutustilanne, jota perinteisesti käytetään suullisen tiedon keräämiseen. Haastattelutilanteessa on yleensä haastateltava ja haastattelija, joiden vuorovaikutus vaikuttaa haastattelun muotoutumiseen ja lopputulokseen. (Jyväskylän yliopisto, 2000.) Haastattelutilanteessa voi olla myös useampia haastattelijoita ja haastateltavia.

Tiedonkeruumenetelmänä haastattelu on joustava ja tarjoaa monipuolisempaa aineistoa kuin tilastot tai kyselyt. Haastattelutilannetta voi myös säädellä mieleisekseen; kysymyksiä voi muokata haastattelutilanteessa, mikä antaa haastateltavalle mahdollisuuden löytää uusia näkökulmia käsiteltävään aiheeseen. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 205.) Parhaimmillaan haastattelu tarjoaa monipuolista aineistoa, jolla voidaan täydentää olemassa olevaa teoretietoa.

Haastattelutilannetta voivat kangistaa tilanteen outous, jännitys, epävarmuus ja haastattelijan tai haastateltavan huolimaton valmistautuminen. Myös ulkopuolinen tekijä, kuten keskeytys, voi häiritä haastattelua. Lisäksi kankeutta voi esiintyä, mikäli haastateltava ja haastattelija ovat ennestään toisilleen tuntemattomia. Tällöin haastateltava ei välttämättä uskalla olla yhtä rento ja rehellinen, kuin ennestään tutun henkilön seurassa. Haastattelijan tehtävänä on olla mahdollisimman neutraali ja puolueeton ja välttää omien mielipiteiden esiin tuomista. (Vuorela 2005, 42.) Haastattelua voivat häiritä myös tekniset ongelmat (rikkinäinen nauhuri) tai haastava haastateltava. Haastateltava voi olla joko liian innokas tai passiivinen puhuja, tämän intonaatio voi olla heikkoa tai puheenvuorot sisällöttömiä.

Käytin haastatteluissa puolistrukturoitua haastattelurakennetta, jota varten laadin avoimia kysymyksiä sisältävät kyselylomakkeet (liitteet 2, 3 & 4). Haastattelumenetelmäksi valitsin teemahaastattelun. Teemahaastattelun periaatteena ovat ennalta määritellyt teemat, joiden varassa haastattelu keskustelumaisesti etenee. Teemahaastattelun pyrkimyksenä on nostaa esiin enemmänkin tulkintoja kuin suoria totuuksia. Haastatteluaineisto on myös tällöin autenttisempaa, eli haastateltavan oma ääni kuuluu vastauksista todennäköisemmin, kuin strukturoidussa kyselyssä. (Vuorela 2005, 42.) Kaikkien haastattelujen keskeisiä teemoja ovat nuorten harrastuneisuus, luova kirjoittaminen sosiaalisena toimintona sekä luovan kirjoittamisharrastuksen merkitys nuorelle.

Työtä varten on tuotettu talvella 2013 kaksi nuorten teemahaastattelua, joissa haastattelun kahta kirjoittajaryhmään osallistunutta poikaa. Haastattelukysymykset ovat liitteessä 2. Kyseiset yksilöhaastattelut on tehty *Noviisista novellistiksi*-kirjoittajaryhmän kokemuksen perusteella. Syksyllä 2014 toteutin kahdella *Luovaa luovintaa*-kirjoittajaryhmässä mukana olleelle tytölle päivitetyn version haastattelusta (liite 3). Ryhmätoiminnon päättymisestä on tuolloin kulunut noin neljä kuukautta, joten aika on huomioitava luvun 5 analyysissä. Näiden haastatteluiden lisäksi haastattelun talvella 2014 kahta Olkkari-hankkeen työntekijää, joiden ajatuksilla pyritään tukemaan nuorten antamia argumentteja kirjoittamisesta ja/tai harrastamisesta. Nämä haastattelukysymykset ovat liitteessä 4. Haastattelutilanteet on äänitetty ja litteroitu tutkimusaineistoksi.

Haastattelukysymykset oli jaettu neljään kategoriaan: perustietoihin kirjoittamisharrastuksesta, avoimesti vastattaviin sekä kirjoittamista koskevia tulevaisuudensuunnitelmia käsitteleviin kysymyksiin. Peruskysymykset käsittelivät haastateltavan ikää, kotioloja ja koulutustaustaa. Kirjoittamista käsittelevät kysymykset koskivat kirjoittamisharrastuksen kestoa, täsmällisyyttä, kirjoittajahistoriaa, kirjoittamisprosessia ja kirjoittamisesta saadun palautteen merkitystä. Avoimissa kysymyksissä keskityttiin syihin kirjoittaa, kirjoittajan vahvuuksiin ja heikkouksiin, inspiraatioon sekä toimimiseen kirjoittajaryhmässä. Tulevaisuus-osio keskittyi tuleviin teksteihin ja kirjoittamisharrastuksen rooliin tulevina vuosina. Olkkari-hankkeen työntekijöiden haastattelut on tehty melko samalla periaatteella, mutta harrastuneisuuden merkitysten hahmottelun ja luovan kirjoittamisen lisäksi niissä on perehdytty nuorisotyön tehtäviin sekä Olkkarin keskeisiin, nuorta tukeviin toimintoihin.

Kaikki haastattelut sujuivat hyvin, mutta eivät vaikeuksitta. Ongelmia tuotti esimerkiksi haastattelutilanteen taltioinut nauhuri, joka jäykisti muutamia haastateltavista ja hankaloitti puhumista erityisesti haastattelun alkupuolella. Puhe muuttui kuitenkin luontevammaksi heti, kun haastateltavat alkoivat puhua tarkemmin harrastuksestaan ja harrastamisesta yleensä, eikä kankea näyttäytynyt lainkaan haastatteluvastausten laadussa. Haastattelijan näkökulmasta huomioitavaa on myös, että kysymysten asettelu ja esittäminen tuottivat hieman vaikeuksia haastattelutilanteessa. Kysymykset tuntuivat välillä toistavan itseään mikä näkyi siinä, että vastaajat vastasivat useisiin kysymyksiin lähes samoilla sanoilla. Tämä johtui luultavasti haastattelijan haastattelutilanteeseen kohdistamista paineista ja ensimmäisten haastattelujen kohdalla myös haastatteluroolin puutteesta. Ote haastattelemiseen oli vielä tuolloin kankea, mutta parani sitä

mukaa, kuin haastatteluja tehtiin lisää. Kysymysten muuttaminen tosin tuotti jokaisessa haastattelussa uusia näkökulmia aiheeseen.

Haastateltavat valmistautuivat haastattelutilanteisiin hyvin. Kysymykset lähetettiin näille etukäteen, ja he saivat tutustua niihin noin 2–3 päivää ennen haastattelua. Kysymykset lähetettiin etukäteen, jotta vastaajat saisivat rauhassa pohtia vastauksiaan, tehdä tarvittaessa muistiinpanoja ja kysellä lisätietoja, mikäli kokivat jotkin kysymykset vaikeasti vastattaviksi. Tällä pyrittiin takaamaan myös haastattelun etenevyys ja ennaltaehkäisemään hiljaisia hetkiä.

Koska tapaustutkimukseen on haastateltu verrattain vähän kirjoittajanuoria ja nuorisohjaajia suhteessa kaikkiin mikkililäisiin luoviin kirjoittajiin, on tutkimuksella mahdollonta antaa kokonaisvaltaista kuvaa siitä, millainen rooli luovalla kirjoittamisella on vaikkapa kaikkien mikkililäisten kirjoittajien elämässä. Siksi työssä onkin hyödynnetty narratiivista lähestymistapaa, jonka avulla voidaan tutkia nimenomaan yksittäisten kirjoittamista harrastavien nuorten antamia merkityksiä luovaan kirjoittamiseen. Täten analyysissä pyritään tutkimaan kaikkien vastaajien yksilöllisiä toiveita, tavoitteita ja haaveita luovan kirjoittamisen saralla.

4.3 Aineiston analyysitapa

Työtä varten suoritettuja haastatteluja analysoidaan nuorten osallisuuden näkökulmasta. Jo haastattelukysymyksiä laatiessani otin tavoitteeksi, että vastaajat saisivat mahdollisimman itsenäisesti esitellä kirjoittamiseen johtaneita tekijöitä ja kertoa, mitä harrastus on heille merkinnyt ja tarjonnut. Tällä pyrin mahdollistamaan sen, että nuorten ääni nousee autenttisenä esiin itse analyysissä. Liian tiukkaan rajatuilla kysymyksillä tai monivalintavaihtoehdoilla eivät nuorten omat ajatukset olisi näyttäytyneet haastattelussa, mikä olisi tehnyt analyysistä suppeaa.

Aineistoa analysoidaan myös yksilöllisten kirjoittamisharrastukseen liittyvien seikkojen kautta. Koska nuorten omat mielipiteet, tunteet ja toiveet koskien kirjoittamisharrastusta nousevat mielestäni vakaasti esiin haastattelutilanteissa, on niiden analysointi tärkeää. Yksilöllisiä kokemuksia tutkimalla pyrin selvittämään, millaisia yhteyksiä sosiaalisella pääomalla ja harrastusmotivaatiolla on nuorten antamiin vastauksiin.

Aineistoa analysoidaan narratiivisesti, eli tarinanomaisesti. Kerronnallisen kehyksen avulla haastattelumateriaalista on tarkoitus koota tarinamainen kokonaisuus, jossa nousevat esiin sekä vastaajien yksilölliset ajatukset että heidän mahdollisuudet yhtymäkohtansa harrastajina. Kehyksen kautta on tarkoitus myös löytää vastauksia esitettyihin tutkimuskysymyksiin.

Haastattelun teemoittelulla pyrin myös varmistamaan, että haastattelusta saisi monipuolisesti aineistoa luovan kirjoittamisen roolista nuorten elämässä. Keskeisiä teemavalintoja olivat nuorten harrastaminen, minäkuvan heijastuminen kirjoittamiseen ja luovuuden ja luovan kirjoittamisen roolit haastateltavan menneisyydessä, nykyisyydessä ja kuvitteellisessa tulevaisuudessa. Tuomin ja Sarajärven mukaan (2002, 101–103) teemoja hyödyntämällä haastattelua voidaan näin tarkastella oikealla rajauksella. Teeman mukaan muotoillut kysymykset johdattelevat keskustelua oikeaan suuntaan, ja tutkijan on helppoa erottaa vastauksista työhön keskeisesti liittyvät seikat. Teema-haastattelu voidaan myös jakaa ylä- ja alakategorioihin, joista saadut vastaukset tuottavat yhtenäisen kokonaisuuden.

Luovan kirjoittamisen saralla haastattelukysymyksissä pohditaan erityisesti harrastukseen kätkeytyviä merkityksiä. Kirjoittaminen nostetaan työssä esille, koska kirjoittaja voi sen avulla tutkia uudelleen menneisyytensä tapahtumia, järjestää niitä uudelleen ja hahmotella niistä mieleisiään luovia kokonaisuuksia (Hulmi 2010, 15). Tutkimuskohteenä ovat myös luovaan kirjoittamiseen motivoivat sisäiset ja ulkoiset tekijät. Luovuus on työssä kattokäsite, joka yhdistyy kirjoittamisen motiiveihin, harrastamiseen ja yksilön identiteettiin.

Harrastaminen on osa tutkimusta, koska harrastaminen voi tukea nuoren henkistä kasvua ja auttaa tätä kehittämään omaa psyykettään. Harrastamisen katsotaan myös kulkevan ihmisen rinnalla koko tämän eliniän (Kääriäinen 1999, 9). Erityisen tärkeiksi voimavaroiksi voivat vuosien varrella muuttua ne harrastukset, jotka ovat vetäneet yksilöä puoleensa murrosiässä ja muuttuneet merkityksellisiksi ajan myötä. Harrastuneisuus liittyy tutkimukseen myös siksi, että sen avulla yksilö voi tutkia minuitaan ja kehittää osaamistaan harrastajana (Hanifi 2005, 129).

5 KIRJOITTAJANUORET, HARRASTAMINEN JA SIIHEN JOHTAVAT SYYT

5.1 Haastateltavien kirjoittajataustat ja kirjoitusprosessit

Tapaustutkimuksessa haastateltavina olivat 22- ja 23-vuotiaat pojat sekä 21- ja 27-vuotiaat tytöt. Vastaajien nimet on muutettu näiden anonymiteetin säilyttämiseksi. Molemmat miespuoliset vastaajat, 23-vuotias Aaron ja 23-vuotias Joonas ovat suorittaneet ammattikoulututkinnon. Naispuolisista vastaajista 21-vuotias Lotta on suorittanut ylioppilastutkinnon ja opiskellut vuoden käsikirjoittamista. 27-vuotias Veera on myös suorittanut ammattikoulututkinnon.

Joonas on harrastanut kirjoittamista noin neljä vuotta, Aaron puolestaan yli kymmenen. Kumpaakin poikaa yhdistää kiinnostus musiikkiin, mikä on myös toiminut kimmokkeena kirjoitusharrastuksen aloittamiseen. Lotta on harrastanut luovaa kirjoittamista kymmenisen vuotta ja Veera kolmetoista. Lottaa ja Veeraa kiinnostavat Joonasta ja Aaronia enemmän kaunokirjallisten tekstien, kuten novellien sekä nuorten aikuisten tekstien kirjoittaminen.

Eli kun mä kirjoitan tota laulujen sanoituksia ihan omiin biiseihin, niin niitä on tullu jonkin verran sävellelyä ja rävellelyä. Mutta se mistä se lähti, niin mä oon oikeesti pienestä lähtien... musiikki on ollu mulle kaikki kaikessa. (Joonas, 22 vuotta.)

Kyl mä varmaan jonku noin kymmenen vuotta oon harrastanu, et mä muistan kun mä jo joskus kutosella kirjoitin jonku hienon tarinan, että [--] siis ihan jonkun hienon, luovan tarinan omasta päästäni, en niinku minkään raamien sisältä. (Lotta, 21 vuotta.)

Joonakselle sanoitusten tekeminen on osoittautunut inspiroivammaksi harrastukseksi kuin tarinoiden kirjoittaminen. Tätä hän perustelee esimerkiksi sillä, että kappaleita kirjoittaessa ajatuksen välittämiseen ei vaadita yhtä paljon aikaa tai sanoja kuin novelleja tai muuta pidempää tekstiä kirjoittaessa. Kirjoittamisharrastuksen syntyyn ja merkitykseen on vaikuttanut ratkaisevasti myös epäonnistunut ihmissuhde.

Mä olin aivan hirmu läöpällään yhteen mimmiin ja tota no, tunteet ei ihan vastannu yhteen ja siitä se lähti kun mä tunnon tuskissani rupesin purkamaan omia aatoksiani paperille ja siinä alkuvaiheessa tuli aika paljon tämmösiä niinku, no niin semmosia vähän rakkauslurituksia ja hempeilybiisejä. (Joonas, 22 vuotta.)

Vastaukseen voi rinnastaa ajatuksen, että kaikki luovan kirjoittajan tarinat, kertomukset ja luovat teot yhdistyvät yksilön omaan kokemukseen ja minäkuvaan. Luova kirjoittaja saattaa toistaa samaa tarinaa koko elämänsä ajan. Erityisen voimakkaasti kirjoittamiseen voivat vaikuttaa nuoruuden ja lapsuuden kokemukset, jotka kirjoittaja haluaa muotoilla sanoiksi ja näin saada kokemuksilleen konkreettisen muodon. Hylätyksi tulemisen pelko ja tunne rakkauden puutteesta voivat esiintyä kaikissa luovan kirjoittajan teksteissä. (Anderson 2003, 122, 133.)

Fiktio yhdistäminen omaan kokemukseen toimii itsetutkiskelun välineenä, jonka avulla kirjoittaja voi oppia sietämään myös niitä piirteitä, joita ei kaikille paljasta. Myös empaattisuus ihmisiä kohtaan voi lisääntyä fiktiivisen kirjoittamisen myötä. (Hunt 2000, 96–97.) Kirjoittaja voi esimerkiksi luoda hahmotyyppejä ihmisistä, joiden kanssa kokee työskentelyn ja interaktion vaikeaksi. Hahmojen ajatuksiin ja tuntoihin pureutuminen voi kuitenkin saada kirjoittajan tutkimaan hahmon esikuvaapintaa syvemmältä ja havainnoimaan tämän käyttäytymistä erilaisen sabluunan läpi.

Myös muut vastaajat toteavat suurten elämänmuutosten olleen kytköksissä luovaan kirjoittamiseen. Tällaisia muutoksia ovat voineet olla ystävyys-suhteiden muutokset, mielenterveyden ongelmat tai perhevaikeudet. Veera toteaa haastattelussaan, miten on kärsinyt nuoruudessaan masennuksesta ja saanut luovasta kirjoittamisesta voimia siitä selviytymiseen:

Kun on tää reaali maailma ahistanu, nii mä oon pystyny tekeen sen et mä vaan suljen silmät, oon hiljaa paikoillani ja mä meen sinne tarinaan. Mä meen sinne ihan toiseen maailmaan, missä mä voin olla ihan toinen ihminen. [--] Monestiki ku on ollu tosi väsy ja angstinen olo, niin sit sä kaivat tavallaan esiin jonku hahmon, joka on niinku sillä hetkellä paljon voimakkaampi ku sä oot. (Veera, 27 vuotta.)

Traumaattiset kokemukset voivat toimia kimmokkeina taiteelliseen harrastukseen. Jokin konflikti, kriisi tai muu traumaattinen elämäkokemus on voinut jättää jälkeensä tyhjän tunteen, josta kirjoittaja haluaa eroon esimerkiksi piirtämällä, kirjoittamalla tai lukemalla. Luova toiminto auttaa unohtamaan vaikean kokemuksen, ja sen tilalle voi kuvitella mielekkäämmän ympäristön tai tilanteen. Omaa kriisiä voi myös puida toistuvasti luovan toiminnon avulla. (Haavikko 1991, 349.)

Veeran tapauksessa mielikuvitusmaailma ja todellisuuspako ovat tarjonneet mahdollisuuden tarkastella vaikeita elämäntilanteita- ja tapahtumia toisesta näkökulmasta. Asiaan perehtyminen ja sen pohdiskelu jonkun ulkopuolisen (tässä tapauksessa kuvitteellisen hahmon) silmin voi tehdä ongelman käsittelystä helpompaa. Ongelmaa ei tuolin tarkastella subjektiivisesta, vaan objektiivisesta näkökulmasta. Kun ongelma asetetaan rinnakkain jonkin suuremman ongelman kanssa, ei kirjoittaja todennäköisesti enää keskity omaan pahoinvointiinsa, vaan ongelman ratkaisemiseen.

Kirjoitusprosessi on kaikilla yksilöllinen. Joonas kertoo tekstien synnyn olevan pitkäaikainen prosessi, jonka aikana hän saattaa kirjoittaa useita päiviä tai viikkoja. Tänä aikana tekstiä hiotaan, muokataan ja kootaan uusiksi monta kertaa. Aaron ei tarkasti osaa kuvailla, mitä kirjoittamisprosessin aikana tapahtuu, mutta kertoo pitävänsä siitä, että kirjoittaessa voi tyhjentää päätään ympäröivää maailmaa tai omia kokemuksia käsittelevistä aiheista.

Kenties se on saanu alkunsa tällaisesta hiljaisesta pohdinnasta itekseen, niin oon mä huomannu että jo tuolla kadulla kävellessään voi saada semmoisen ajatuksen tai ihan missä vaan. Mut sitte ku aletaan ihan oikeesti niiden ensimmäisten ajatusten palasien pohjalta rakentaa sitä kokonaista, yhtenäistä tekstiä niin siihen voi mennä sit pidempiki aika, että sillon kun mä rupeen kirjoittaan sitä siihen varsinaiseen muotoonsa niin yrittää pureutua siihen asiaan selkeesti paljon syvemmin ja siinä voi jopa lyhyen kappaleen syntymisessä mennä useampia päiviä. (Joonas, 22 vuotta.)

Vastaajista Joonas, Lotta ja Veera nostavat esiin myös flow-tilan merkityksen kirjoittamisprosessissa. Flow on tila, jossa kirjoittaja kokee suorituskykynsä olevan parhaimmillaan ja kirjoittamisen tuottavan suurta onnentunnetta. Flow'n aikana kirjoittaja kykenee myös keskittymään työhönsä kaikista parhaiten, ja kykenee saavuttamaan kirjoittamiselle asettamansa tavoitteet. (Csikszentmihalyi 1991, 71.) Flow-tilaan pääsy edellyttää kokonaisvaltaista keskittymistä, jolloin työntekoon ei saa liittyä mitään ulkoisia ärsykeitä.

Kirjoittajan päästessä flow-tilaan voi olettaa, että muiden ihmisten läsnäolo häiritsee omaa kirjoittamista. Tällöin kirjoittajan on saatava olla yksin ja keskittyä tekstiinsä sen sijaan, että hän keskustelisi siitä muiden kirjoittajien kanssa. Siksi on tärkeää, että luovaa kirjoittamista harrastetaan myös yksin ja keskitytään itsenäisesti tekstien työs-

tämiseen. Vastaajista Lotta ja Veera toteavat, että yksinäinen kirjoittaminen ja itseksseen tekeminen ovat harrastuksen jatkuvuuden kannalta tärkeitä tekijöitä:

Lotta: ei se oikeen onnistu ilman sitä, muuten se on ihan hirveetä pakkopullaa se mun kirjoittaminen, et mun pitää siihen johonki sellaseen että ”aah, haluan vain kirjoittaa ja..”

Haastattelija: ”Kuplaan”?

Lotta: Niin! Niin ja sitä sitä huomaa et sitä jotenki vaan tulee, huomaa et ”oho aikaa on mennyt kaksi tuntia ja kirjoitan vielä”. (Lotta, 21 vuotta.)

Mä vaan joteki rakastan sitä projektia ja sitä, et mulla on se idea. Mulla on se ajatus, mullon joku yks sana tai hahmo tai nimi. Mä tiedän et monet kammoaa tyhjää paperia koneella, mut mä rakastan sitä tunnetta koska mä en yhtään tiedä – vaikka mulla on tarinan rakenne – et mihin mä päädyn, missä mä kaikkialla seikkailen tän tekstin aikana tai mihin se loppuu. (Veera, 27 vuotta.)

Näiden kommenttien perusteella voi olettaa, että myös itsenäinen kirjoittaminen ja kirjoitusten pohtiminen itseksseen ovat kirjoitusharrastuksessa tärkeitä elementtejä. Vaikka kirjoittaja kokee olevansa sosiaalinen ja haluaa tavata muita ihmisiä kirjoittamisen parissa, on kirjoittamiseen varatta myös omaa aikaa, jolloin ei keskity muuhun kuin kirjoittamiseen yksin. Itsekseen kirjoittaminen voi myös motivoida joitakin kirjoittajia enemmän, kuin kirjoittamiseen yhdistyvä sosiaalisuus.

5.2 Palautteen merkitys kirjoittamisharrastuksessa

Kirjoittamisharrastukseen pätee sama periaate kuin muihin harrastuksiin: kehittyäkseen harrastajan on kehitettävä omaa osaamistaan ja ylläpidettävä harrastukseen kohdistuvaa motivaatiota. Kumpaakin osa-aluetta voi kehittää palautteen avulla. Palaute voi olla peräisin ohjaajalta, muilta harrastusyhteisön jäseniltä, perheenjäseniltä tai ystäviltä. Palautteessa keskeistä on rakentavuus ja rohkaisu; mitä monipuolisempaa ja selkeämpää palautetta harrastaja saa, sitä paremmat ovat tämän mahdollisuudet kehittyä. Olkkarin työntekijä Heikki Kantonen toteaa (2014) myös, että yhteisöllinen palautteenjakaminen ja antaminen ovat kirjoittajaharrastajalle tärkeitä työkaluja:

Ollaksesi hyvä kirjoittaja, sun on pakko tutustua myös muitten kirjoituksiin.

Kaikki vastaajat ovat pyytäneet palautetta luovista teksteistään. Palautekanavina ovat toimineet lähinnä ystävät ja perhe; esimerkiksi Aaron on näyttänyt tekstejä vanhemmilleen ja Veera pyytänyt palautetta yliopistossa opettavalta sukulaiseltaan. Palautteen

laatu ja rakentavuus vaihtelevat vastaajakohtaisesti. Joonaksen tekstejä on keuhuttu hyviksi ja kehityskelpoisiksi, kun taas Aaronin tekstit ovat herättäneet vastakkaisia tunteita, mitä kirjoittaja on tekstillään pyrkinyt herättämään. ”Sanotaan, että [--]-kappaletta on pidetty hauskana sillä jotkut on nauraneet sille kappaleelle vaikka se ei ollut tarkoitettu välttämättä hauskaksi.” (Aaron, 22 vuotta.) Lotta kertoo saamansa palautteen olleen vaihtelevaa; esimerkiksi käsikirjoittamista opiskellessaan hän on saanut vähän palautetta suhteessa muihin opiskelijoihin, mutta sen sijaan lukiossa ja peruskoulussa opettajat ovat antaneet teksteistä hyvää, rakentavaa palautetta. Joonaksen tapauksessa palautteenantajina ovat toimineet pääasiassa ystävät:

Kyl sitä omasta mielestään halus kovasti palautetta kun oli tullu kirjoitettua niin paljon, nii niitä sitten oikeestaan vaan yhdelle tai kahdelle hyvälle kaverille joiden kanssa on tosi läheisiä musiikinkin suhteen niin tota niin, niitä sitte oon vi-lautellu ja [--] positiivista palautetta on tullu paikoitellen. (Joonas, 21 vuotta.)

Palautteen saaminen on ollut kaikille vastaajille tärkeää. Joonaksen mukaan palaute on tuonut teksteihin enemmän merkitystä erityisesti, mikäli lukijat ovat voineet samaistua hänen kirjoituksiinsa. Samalla kannalla on Aaron, minkä lisäksi hän toteaa palautteen auttaneen häntä kehittymään kirjoittajana. Lotta on myös saanut teksteihinsä uusia tulokulmia palautteen kautta, ja kertoo palautteen rohkaisseensa häntä kirjoittamaan ahkerammin. Myös Veeraa kannustava palaute on rohkaisseut kirjoittajana:

No se on totta kai kannustanu iha valtavan paljon. Ja sit ei oo ollu semmone olo et mä ihan täysin tuhlaan aikaani, että mä oon niinku täysin psykoosissa kun mä ajattelen että tää on tää mun niinku juttu. (Veera, 27 vuotta.)

Ehkä se on lähinnä niinku auttanu siinä, ettei vaadi iteltään liikoja et kirjottaa sellasta tekstii ku ite kirjottaa, eikä liikaa mieti ett niinku ”noi kirjottaa paremmin ku minä”. Että se riippuu tietysti iha opettajasta ja joku voi nähdä jonkun toisen tekstin hienompana kun mun, mutta sitte joku voi nähdä mun tekstin hienompana kun jonkun toisen! (Lotta, 21 vuotta.)

Palautteen saanti on tärkeää esimerkiksi siksi, että se aktivoi kirjoittajan kirjoitustaitoja ja motivaatiota. Palautteen ja siihen liittyvän keskustelun kautta myös välitetään informaatiota hyvästä kirjoittamisesta sekä annetaan kriteerit hyvälle tekstile. (Svinhufvud 2007, 30.) Palaute ovat aina yksilöllistä ja sitä annetaan erilaisten sabluunoiden kautta. Joku tarkastelee luovia tekstejä akateemisesta näkökulmasta, toinen peilaa niitä omiin teksteihinsä, kolmas muihin lukemiinsa

teoksiin. Palautteen jakaminen perustuu myös kirjoittajien välisten yhtäläisyyksien tai eroavaisuuksien etsimiseen (Vainio 2011, 25).

Kun luovat kirjoittajat rohkaistuvat palautteenantajina ja vastaanottajina siinä määrin, etteivät pelkää palautteen saamaa vastaanottoa, ovat näiden mahdollisuudet kehittyä kirjoittajana paremmat kuin itsenäisesti tekstejä kirjoittavilla. Käytännössä tämä näkyy luottamuksen kehittymisenä ja motivaation vahvistumisena. Palautteen ja keskustelun myötä karttuu myös kirjoittajaryhmän sosiaalinen pääoma. Sosiaalista pääomaa kasvattavat tässä tapauksessa ryhmäläisten välille kehittyvä luottamus ja yhtenevyyden tunne; mitä enemmän kirjoittajat löytävät toisistaan yhtäläisyyksiä ja yhteisiä mielenkiinnon kohteita, sitä tiiviimpi on yhteisö.

Tylerin ja Degoeyn mukaan (1996, 332) luottamusta rakentuu ihmisten välille, kun nämä kokevat voivansa luottaa toisiinsa ja yhteiset tapaamiset tuottavat kaikille osapuolille mieluisia tuloksia. Myös toiselta osapuolelta saatu tieto kehittää luottamusta (Gambetta 1988, 217–218). Luottamus syntyy neljästä eri tekijästä: osaamisesta, avoimuudesta, huolenpidosta ja luotettavuudesta (Mishra 1996, 265). Osaaminen voi rakentaa luottamusta esimerkiksi siten, että tietyn ihmisjoukon – tässä tapauksessa kirjoittajaryhmän - keskuudessa jokaisella yksilöllä on omat vahvuutensa, joiden avulla he pitävät yhteisönsä tehokkaana. Avoimuus liittyy yhteisön välisten ihmisten suhteisiin ja siihen, miten avoimesti he suhtautuvat toisiinsa ja ottavat vastaan muiden ehdotuksia. Kirjoittajaryhmän kaltaisessa yhteisössä huolenpito näyttäytyy siinä, miten muut kirjoittajat suhtautuvat esimerkiksi siihen jos joku ryhmäläisistä avautuu teksteihinsä liittyvistä henkilökohtaisuuksista. Luotettavuus heijastuu siihen, miten turvalliseksi nuoret kokevat olonsa ryhmässä, miten heidät otetaan vastaan ja miten heidät hyväksytään ryhmän jäseniksi.

Ulkoisena motivoijana kirjoittajayhteisö tuottaa mielihyvää ja kasvattaa itseluottamusta, erityisesti mikäli yhteisön jäsenet rohkaisevat kirjoittajaa ja kannustavat tätä kokeilemaan rajojaan. Rohkaisua kirjoittamiseen voi lisätä rakentavalla palautteella, monipuolisilla kirjoitustehtävillä ja ryhmäläisten tasavertaisena kohteluna. Veeran mielestä kirjoittajaryhmäläisten suhteet ovat kehittyneet siinä vaiheessa, kun palaute ei ole pelkästään positiivista:

Onha sitäki totta kai et ”on tää kiva jeejee, mä tykkään tästä”, mut se ei taas anna mitään. Nii on just sen takii tosi hyvä et se on ollu kannustavaa, se on ollu kehittävää. Et just sellasta että ”näin sä kehität ja nää on sun vahvuudet ja pysy tässä näin”, ja et ”nää on vähän niinku kömpelöitä kohtia sulla”. (Essi, 27 vuotta.)

Haastatteluista voi nostaa esille sen, että tarjotessaan tekstejä muille luettavaksi ovat nuoret kokeneet rohkaistuneensa kirjoittajina. Usein kirjoittamisharrastuksessa vaikeinta on nimenomaan tekstien esittely toisille. Syitä tähän ovat vaikkapa tekstien henkilökohtaisuus ja omien kykyjen epäily. Kun ryhmäläiset suhtautuvat toisiinsa ennakkoluulottomasti sekä vastaanottavat että antavat palautetta mielellään, kehittyvät ryhmän sisäiset suhteet ja tekstien jakamisesta tulee mielekäs kokemus.

5.3 Luovan kirjoittamisen merkitys ja harrastamisen syyt

Kirjoittaminen on tarjonnut ryhmäläisille myös työkalun itsetutkiskeluun sekä tarinan kerrontaan. Itsetutkiskelulla voidaan tarkoittaa muun muassa menneiden kokemusten purkua, minuuden tutkimista ja omien kokemusten heijastamista teksteihin. Haastattelussaan Joonas kertoo kirjoittamisen olevan hänelle nimenomaan yksilöllistä tutkiskelua.

Se (kirjoittaminen) on semmosta terapiaa, ettei mun tarvii ikuisuuksia hautoa niitä samoja asioita päässäni, vaan mä saan niillä itsestäni tuotettua jotain minkä voi jonka luokitella jonkinlaisessa, tietystä taiteellisessa mielessä. (Joonas, 22 vuotta.)

Terapoinnilla vastaaja viittaa luultavasti siihen, että kirjoittamisen kautta hänellä on mahdollisuus tutkia tuntojaan ja elämäkokemuksiaan yksityisesti, ilman ulkopuolisen henkilön läsnäoloa. Vastaaja nimittäin kokee, että luovan tekstin tuottaminen on hänelle mielekkäämpää kuin ongelman puiminen psykologin tai muun mielenterveys-työntekijän kanssa. Kirjoittamalla tuntemuksistaan luovia tekstejä hän voi myös kehittää omaa luovuuttaan ja kirjoittamistaitojaan.

Kirjoittamiseen voivat motivoida hyvinkin aktiivisesti myös omat kokemukset. Mietteitä voi heijastaa teksteihin esimerkiksi näkökulman kautta; miten hahmo kokee tekstissä tapahtuvat asiat ja miten hän suhtautuu muihin ihmisiin, tilanteisiin ja kohtaamisiin. Se voi toimia myös tekstin punaisena lankana. (Svinhufvud 2007, 20.)

Into kertoa kokemuksista ja mietteistä yhdistää kaikkia vastaajia, joista Aaron kertoo kirjoittavansa nimenomaan halusta yhdistää faktaa ja fiktiota.

No on se melkosta touhua ku aina että... että saan jaella omia ajatuksia sekä kokemuksia ympyröivästä maailmasta. Esimerkiksi mä oon jonkin verran kirjoittanut sellaisia sanotuksia missä on aika paljon omakohtaisia tapahtumia ja joissakin sanoituksissa on yleistä maailmankuvaa. (Aaron, 23 vuotta.)

Faktaa voi muuttaa fiktioksi esimerkiksi vertaus- ja kielikuvilla ja luomalla tosielämän henkilöistä kuvitteellisia hahmoja. Mitä enemmän kirjoittaja perehtyy luovaan kirjoittamiseen ja sitä harrastaa, sitä monipuolisempia ovat tämän mahdollisuudet muokata todellisuutta haluamallaan tavalla. Vertauskuvien käyttö on hyvä työkalu mieltä painavien vaikeuksien korjaamiseen (Kielhofner 2008, 110–112).

Lottakin kertoo omien tuntojen ja ajatusten purun olevan yksi tärkeimmistä luovan kirjoittamisen motiiveista. Hän on kyennyt esimerkiksi pohtimaan ystävyysuhteitaan ja niiden komplekseja luovan kirjoittamisen avulla. Veerakin kokee luovan kirjoittamisen hyväksi tavaksi tutkia minuutta ja ympäröivää maailmaa, mikäli mielipiteitä on vaikea muotoilla suullisiksi kommentteiksi ja sitä myöten argumenteiksi. Kirjoittaminen tuottaa hänelle myös hyvää oloa ja endorfiinia.

[--] Ja sä saat siltä energiaa, saat siltä niinku aivoihin endorfiinia ja hyvän olon tunnetta, et ”kyl mä jaksan”. Tavallaan semmost buustia, et sit sä hymyilet itekses, sä naurat...” (Veera, 27 vuotta.)

Joonas kertoo kirjoittamisen olevan myös harrastuksena hyvä, koska siihen voi purkaa ylimääräistä energiaa. Kirjoittamisen lisäksi hän on aktiivinen musiikki- ja elokuva-harrastaja. Vastaajalla on nuorempana ollut useita harrastuksia, mutta nämä ovat kariutuneet vuosien aikana. Perhe on kannustanut haastateltavaa harrastamaan ja suhtautunut järkevästi, mikäli tämä on luopunut joistakin harrastuksista ajan- tai kiinnostuksenpuutteen takia. Heikki Kantosta myötäillen tämä on hyvä tapa suhtautua nuorelle tärkeisiin harrastuksiin:

Jos ajatellaan harrastamista ja sitä nuorisoa mitä on työssä viime aikoina kohdannu niin... mitä tahansa tekeekään niin sen pitäis olla sellaista että ei liikaa kritisoitas nuoren omia haluja, nuoren omia mieltymyksiä. Useimmiten ne on ihmisiä jotka on monta kertaa saanu kuulla olevansa huonoja, on jotain sellasta että 'et kelpaa', on saanu kuulla huutoa, niin se että tukee jotain harrastusta ja ha-

luaa ruokkia nuorena sitä että hän itse aattelis omilla aivoillaan. (Kantonen 2014.)

Joo, tässä mä oonki miettiny että ihmisellä on enemmän tai vähemmän kaikenlaisia paineita ja ne paineet täytyy jotenki purkaa (Joonas, 22 vuotta.)

Nuorta voi kannustaa harrastamaan esimerkiksi rohkaisulla ja kannustuksella sekä erilaisilla palkkioilla. Vanhempien ja ystävien tehtävänä on tukea harrastamista vaikeina aikoina ja kehua, mikäli nuori menestyy harrastuksen parissa. Erityisesti luovissa harrastuksissa, kuten luovassa kirjoittamisessa, on nuorta tärkeää rohkaista huolimatta siitä, onko harrastus vanhempien mielestä kannattava vai ei. Parhaimmillaan harrastukseen kannustaminen voi avartaa myös vanhempien mielikuvaa siitä, miksi nuori harrastaa.

5.4 Mielenpitoita kirjoittajaryhmästä

Keskustelun siirryessä *Noviisista novellistiksi*- kirjoittajaryhmään sanovat sekä Joonas että Aaron tullessaan mukaan vinkkien ja luovaa kirjoittamista käsittelevän keskustelun toivossa. Joonas kertoo kokeneensa ryhmän kanssa käytyjen keskustelujen olleen kiinnostavia ja inspiroivia nostattavia. Hänestä on myös hyvä, että ryhmässä keskityttiin enimmäkseen puhumiseen ja keskusteluun sen sijaan, että kirjoittamista olisi harrastettu yhdessä. Tämä johtunee siitä, että Joonas mieltää kirjoittajat itsekseen viihtyviksi ihmisiksi, joille kirjoittaminen tuottaa vaikeuksia, mikäli samassa tilassa on muita kirjoittajia. Myös Heikki Kantonen kokee ajatuksen yhteisöllisestä kirjoittamisesta haastavaksi:

Että yhdessä kirjoitetaan? Se mun mielestä on vähän hankala ajatus. Siis tämän yhteinen kokoontuminen ja foorumi missä pystyt puhumaan siitä, mistä oot kirjoittanu ja kysymään muilta, niin semmonen varmasti on hyödyllinen. Mut se et yhdessä istuttais ja kaikki kirjoittais yhdessä samaan aikaan niin se ei välttämättä. (Kantonen 2014.)

Mut sit kun tämmöstä toimintaa järjestetään, nii sitä ei voi koskaan olla liian vähän. Että niin, tänne läksin ihan että halusin enemmänkin vaihtaa ajatuksia kirjoittamisesta, enkä silleen että ”Joo, mä haluan nyt johonki kirjoituskouluun”. Mä halusin enemmänkin päästä kuulemaan että mitä mieltä muut on kirjoittamisesta ja että luotais sellaista keskustelua. (Joonas, 22 vuotta.)

Lotta ja Veera kertovat liittyneensä *Luovaa luovintaa*- kirjoittajaryhmään saadakseen jonkinlaista rutiinia kirjoitusharrastukseensa. Veeraa kiinnosti uusien ihmisten ja näi-

den kokemusten kuuleminen. Tähän voi heijastaa Kääriäisen (1999, 10) ajatuksen siitä, että vertaisryhmään pyrkivälle voi kontaktien solmiminen ja ystävien tapaaminen olla keskeisempää kuin nuorelle, jonka harrastukset ovat vanhempien päättämiä. Kun nuori saa itse valita mieleisensä harrastukset, on tämän motivaatio harrastamiseen korkeampi ja harrastamisen mielekkyys suurempi.

Veera nostaa omassa haastattelussaan esiin sosiaalisen kontaktin yhteyden ja vaikutuksen omiin kirjoituksiinsa. Erilaisten kirjoittajaryhmien-, piirien ja -kurssien ansiosta vastaaja on tutustunut uusiin kirjoittajiin ja oppinut arvostamaan sosiaalisen yhteisön tärkeyttä. Sosiaalisuus on kasvattanut kirjoittamisen merkityksellisyyttä ja kirjoittamisesta on tullut harrastuksena tärkeämpi. Siksi ajatus elämästä ilman kirjoittamista on myös Veeralle haastava, vaikka harrastus tuottaakin hänelle enemmän vaikeuksia kuin onnistumisen tunteita.

Totta kai nyt kun on sosialisoitu sen harrastamisen kautta, nii mä olen tavannut uusia ihmisiä. Ja sit saanu sitä yhteisöllisyyttä ja sit on semmonen olo, et ”En mä oo yksin tän kanssa, hei mähän oon ihan kohtalaisen normaali.” (Veera, 27 vuotta.)

Sosiaalisen tuen tärkeydestä kirjoittamisessa ovat kirjoittaneet esimerkiksi Mihaly Csikszentmihalyi ja Kari Uusikylä. He toteavat, että sekä yksilön motivaatio että yhteisön rooli luovan ovat harrastamisessa tärkeitä. Yhteisö voi tarjota yksilölle tuoreita ideoita, jotka kirjoittaja joko hylkää tai hyväksyy. Kirjoittajaryhmässä harrastuneisuuden tarve ja halu voivat voimistua erityisesti vuorovaikutuksen kautta. Ympäristö ja kulttuuri voivat muun muassa ylläpitää harrastusta (esimerkiksi tietyn ryhmän säännölliset kokoontumiset), kehittää sitä (keskeistä toimintoa tukevat sivutoiminnot) sekä siirtää sitä tuleville sukupolville (ryhmien dokumentointi, tapauskertomukset ja kulttuuriperinnön levittäminen). (Csikszentmihalyi 1989, 325–329; Uusikylä 1999, 58.)

Veeran kokemuksiin voidaan rinnastaa halu kerryttää sosiaalista pääomaa harrastamalla. Luova kirjoittaja voi luoda tuntemistaan kirjoittajista ”verkoston”, jota tämä voi hyödyntää palautekanavana, ideariihenä ja sosiaalisena tukiverkkona. Verkosto on hyvä rakentaa siten, että se sisältää kirjoittamisen jokaisen osa-alueen osajia. Hyvästä verkostosta löytyvät esimerkiksi kielenhallinnan, ideoinnin, teemoittelun ja tekstin tyylittelyn asiantuntijat. Kun verkosto on laaja, voivat verkoston jäsenet ottaa oppia toisiltaan ja saada apua tuotoksiinsa. Hyvien sosiaalisten suhteiden ja harrastusten

hankkiminen edesauttavat myös luottamuksen syntyä vertaisryhmässä. (Helve 2009, 267). Myös Veeran mielestä sosiaalisuus auttaa kirjoittajaa kehittymään:

Se että sä tavallaan kuuntelet ja tutustuu muihin, niin sä kuulet myös paljon niitten elämäntarinoita. Niin tavallaan sehän on hirvee rikkaus siinä. (Veera, 27 vuotta.)

Palauteryhmästä vastaajilla on ainoastaan positiivisia kommentteja. Veeran mielestä erityisen mielekästä on, että ryhmässä tutustui uusiin ihmisiin ja sai uusia eväitä kirjoittamiseen. Hän kokee myös, että ryhmässä vertaisohjaajan ote mukautui hyvin ryhmän toimintaperiaatteeseen.

Ei sen piä olla semmosta koulumaista, [--] että on joku joku paukuttaa ”ja sitten tehdään näin, ja näin, ja näin, ja te olette hiljaa.” Ei se oo kivaa [--], vaan se et me nautitaan siitä. (Veera, 27 vuotta.)

No seki oli siis tosi hyvä, ku ei sitä ku.. muuten ois ehkä liikaa ajatellu et kirjote-taan vaikka ohjaajalle, että ”minä olen ylikirjoittaja, te vain yritätte olla saman-laisia kuin minä.” (Lotta, 21 vuotta.)

Aaron uskoo kirjoittamisharrastuksensa yksinkertaistuneen kirjoittajaryhmän ansiosta, sillä tekstien tuottaminen ja niistä keskustelu ryhmässä kehittivät sekä hänen sosiaali-sia että kirjallisia taitojaan. Olkkarin Seija Huotari uskoo yhteisöllisen kirjoittajaryh-män olevan toimintona hyvä:

Miusta kannattais varmaan kaikkien kokeilla sitä. Koska se varmaan kehittää si-tä omaa kirjoittamista kun näkee vähän miten muut kirjoittaa. Ja siitä varmaan saa sitä palautetta, ja tosiaan et se kehittää sitä omaa tekemistä ja laajenee se, et-tä mitä vois kirjoittaa tai että miten sitä taitoo. (Huotari 2014.)

Nuoret kokevat vertaisryhmän kaltaisen toiminnon kannattavaksi, koska ryhmässä tutustuu muihin kirjoittajiin. Tämän kaltainen vertaisryhmä voi tarjota kirjoittajalle melko puolueettoman areenan tekstien esittelyyn, mikä parhaimmillaan vahvistaa luo-van kirjoittajan kirjoittajaidentiteettiä (Vainio 2011, 22). Mikäli sosiaalinen vuorovai-kutus on ihmiselle itseisarvo, tuottaa se yksilölle mielihyvää ja auttaa tätä luomaan merkityksellisiä, myönteisiä ihmissuhteita (Pennington 2005, 11). Sosiaalinen ympä-ristö voi myös kasvattaa ja vahvistaa harrastajien kykyä tuntea luottamusta tai epäluot-tamusta (Mäkipeska & Niemelä 2005, 26). Luottamuksen määrä vaikuttaa siihen, mi-ten ryhmän sosiaalinen pääoma muotoutuu.

5.6 Haastateltavien luovaan kirjoittamiseen liittyvät tulevaisuudenkuvat

Kirjoittamista koskevat tulevaisuudenkuvat ovat vastaajilla melko selkeät. Jokainen vastaaja toivoo suhteensa kirjoittamiseen pysyvän samana tai kehittyvän paremmaksi. Kummallakin miesvastaajalla on toiveissa sanoittajan ammatti ja kumpikin tytöistä toivoo pääsevänsä julkaisuun joko kirjojen, novellien tai elokuvakäsikirjoitusten muodossa.

Ainakin kirjoittamisen saralla ideoita pursuaa, että toivottavasti pääsisi kahlaamaan tarpeeks asioita läpi. [--] Mutta tulevaisuuteen mä katson hyvin varovasti, koska oon hyvin vahvasti hetkessä eläjä. (Joonas, 22 vuotta.)

Joonasta lukuun ottamatta vastaajien kirjoittamista koskevat tulevaisuudenhaaveet ovat erittäin konkreettisia. Aaron haaveilee muun muassa musikaalin kirjoittamisesta sekä kappaleiden säveltämisestä ja sanoittamisesta muille muusikoille. Lotalla on toiveissa julkaista vähintään yksi pidempi teos ja kirjoittaa elokuvakäsikirjoitus. Veera toivoo myös julkaisevansa useita teoksia, joiden hän pääasiassa uskoo kohdentuvan nuorille aikuisille. Toiveissa on kuitenkin kirjoittaa myös lapsille.

Mä haluan kyllä juu ehdottomasti – minä haluan julkasuun. [--] Ja sit se, että ois löytänyt niin kuin sen oman äänen siihen (kirjoittamiseen). Semmosen että en julkase aina samaa shittii, vaan se vaan tietty että teemat menee niinko, että ois ihmisenä kehittyny siihen pisteeseen ettei ois ehkä enää niinku tuulen viemää, ja jotenki silleen niinku oikeesti aikuinen. (Veera, 27 vuotta.)

Luovan kirjoittamisen roolin jokainen vastaaja toivoo kehittyvän myös vastaisuudessa. Joonas kertoo kirjoittamisen olevan hänelle niin tärkeä harrastus, ettei hän ainaakaan toivo suhteensa siihen muuttuvan huonommaksi. Joonas uskoo vakaasti, että kirjoittamisen roolista voi tulla hänelle tulevaisuudessa vielä henkilökohtaisempi.

Elämä muokkaa sitä ihmistä itessään, mutta mä en halua että mun elämä muokkais mua totaalisen radikaalisti siitä mitä mä nyt oon, että enemmänki haluisin vahvistaa omia piirteitäni. Sen mielikuvituksen lahja on sellainen minkä tahtoisin säilyttää. (Joonas, 22 vuotta.)

Tulevaisuuteen suuntaavat toiveet todistavat, että kirjoittajien motivaatio kirjoittamiseen on korkealla. Sen harrastaminen on tuottanut heille paljon positiivista energiaa, ja vaikka he eivät saisi harrastuksesta rahallista hyötyä, ovat he inspiroituneita jatka-

maan. Yksilölliset motiivit kuten kirjallisten taitojen kehittäminen, kiitoksen saaminen ja sosiaalinen kohtaaminen saavat nuoret kirjoittamaan.

6 TULOKSET

Tämän tutkimustyön tuloksena on syntynyt neljä narratiivista kertomusta, jotka esittelevät neljän nuoren tähänastisia kokemuksia kirjoittamisen harrastajina. Keskeistä tutkimuksen näkökulmasta on, että kukaan vastaajista ei toivo suhteensa luovaan kirjoittamiseen huonontuvan tulevaisuudessa, vaan kehittyvän entistä paremmaksi. Tämä osoittaa, että vastaajien rakkaus ja intohimo kirjoittamiseen on suurta. Kirjoittamisen avulla he voivat vaikuttaa, viestiä ja tuoda julki omia mielipiteitään maailmasta. Kaikki perustuu siihen, että kirjoittamisen tuottaman hyvän mielen vuoksi kirjoittajat ovat valmiita tekemään ahkerasti töitä mahdollisen menestyksensä eteen (Vanhatalo 2002, 47). Luovan kirjoittamisen tarjoama nautinto ja harrastuksen monipuolisuus motivoivat nuoria jatkamaan harrastamista ja tähtäämään parempiin suorituksiin.

Tapaustutkimus todistaa, että luovan kirjoittamisen harrastaminen on haastateltaville tärkeää. Se tarjoaa heille harrastuksena sosiaalisia tilanteita, mahdollisuuden ystävyys-suhteiden solmimiseen ja ajanvietettä. Kirjoittamiseen liittyy monipuolisia motiiveja, joista keskeisiä ovat ajatusten purkaminen, palautteen saaminen ja jakaminen, omien taitojen kehittäminen ja vaikutuksen tekeminen.

Harrastamismotivaatio on tukenut kirjoittajanuorten tavoitteellisuutta kirjoittajina ja saanut nämä myös tekemään töitä harrastuksen eteen. Harrastuksen kannalta vastaajille ovat tärkeämpiä sisäiset kuin ulkoiset motiivit, eli he pyrkivät menestymään harrastuksessa itsensä ja oman menestyksensä vuoksi. Sisäiset motiivit ovat kirjoittamisen kaltaisessa harrastuksessa erittäin tärkeitä, sillä ilman mielenkiintoa ja tavoitteellisuutta harrastamisen merkitys pienenee ja harrastaminen voi keskeytyä kokonaan.

Tapaustutkimus osoittaa, että kaikki vastaajat kokevat yhteisöllisen kirjoittamisen toimivaksi formaatiksi, mikäli ryhmässä harrastetaan kirjoittamisen lisäksi vapaamuotoista, luovaa kirjoittamista käsittelevää keskustelua. Sosiaalisuus on myös tarjonnut kirjoittajille mahdollisuuden kerryttää sosiaalista pääomaa. Ryhmäajattelu ja ryhmäläisten muuttuminen yksiköksi ovat mahdollistaneet sen, että ryhmäläiset näkevät vai-
vaa ylläpitääkseen hyvää yhteishenkeä (Ahokas & Pennington 2005, 170).

Ryhmän sisäisen me-hengen synty on vaikuttanut myös sosiaalisen pääoman kerryttämiseen, sillä luottamuksen ja yhteisen hyvän tavoittelu on tehnyt yhteisöstä tiiviimmän. Sosiaalisen pääoman kerryttämisen kannalta on kuitenkin tärkeää, ettei nuori jatkuvasti ole yhteyksissä muihin ryhmäläisiin, vaan viettää aikaa myös yksin ja kerää energiaa tuleviin tapaamisiin. Kun nuori osaa ja haluaa kirjoittaa myös itsenäisesti, kehittää tämä esimerkiksi omaa kirjoittamistoleranssiaan, kirjallisia taitojaan ja vahvistaa kirjoittamisrutiiniaan. Siksi säännöllisesti, noin kaksi kertaa viikossa kokoontuva kirjoittajaryhmä voi olla sosiaalisen pääoman ja kirjoittajamotivaation kasvattajana ideaali toiminto.

Yhteisöllisyyden tunnetta voidaan pääasiassa kehittää rakentavalla kritiikillä sekä yksilöiden vahvoja puolia arvostamalla. Yhteisöllisyyden luomiseen liittyy myös yhteisen hyvinvoinnin tavoittelu. Tähän pätee määre, jonka mukaan ketju on yhtä vahva, kuin sen heikoin lenkki. Mikäli yhteisössä esiintyy yksikin heikko tekijä (tässä tapauksessa kirjoittaja) joka haluaa sabotoida yhteisön tavoitteita ja ilmapiiriä, voi yhteisön keskinäinen luottamus olla koetuksella. Kun jokainen yhteisön jäsen hakee tähtää mahdollisimman viihtyisään työskentelyilmapiiriin, ovat mahdollisuudet sosiaalisen pääoman kerryttämiseen paremmat.

Kirjoittajaryhmä voi myös ehkäistä nuoren syrjäytymistä. Mikäli nuori harrastaa säännöllisesti jotakin, mikä kasvattaa sosiaalisia taitoja, itseluottamusta ja osaamista harrastajana, on tämän todennäköisyys linkittyä yhteiskuntaan suurempi kuin nuorella, jonka harrastukset eivät edellytä poistumista kotoa (kuten videopelit ja lukeminen). Sen lisäksi, että nuori kerää vertaiskirjoittajaryhmän avulla sosiaalista pääomaa, itseluottamusta ja motivaatiota harrastamiseen, vähentää luova harrastus tämän yleistä jännitystä ja hermostuneisuutta. (Sillanpää, 2003.) Vaikka Olkkarin toimintoja ei määriteltäisi vertaistukitoiminnoiksi, voi niihin osallistuminen tarjota nuorelle vertaistukea, toiminnallisuutta ja henkistä hyvinvointia. (Mikkonen 2011, 206.)

Työn tavoitteissa onnistuttiin hyvin. Tulokset ovat positiivisia ja vastanneiden nuorten oma ääni tulee hyvin esiin. Positiiviset kommentit kirjoittajaryhmästä todistavat, että kulttuurituottajan on mahdollista toimia kirjoittajaryhmän ohjaajana ilman ohjaamiseen valmentavaa koulutusta. Haastatellut nuoret antoivat monipuolisia syitä siihen, mikä heitä kirjoittamisessa innostaa ja miksi harrastus on heille merkityksellinen.

Tämä opinnäytetyö on tuottanut kulttuurituotannon työkentälle lisätietoja Olkkari-hankkeesta, luovasta kirjoittamisesta ja luovan ryhmätoiminnan toteuttamisesta. Työ on esitellyt eritoten tuottajan, tapahtumien ja ryhmien toiminnan osuutta osana Olkkarin toimintaa. Lisäksi se on perehtynyt yksittäisen ryhmän merkitykseen ryhmän jäsenille ja osoittanut, millaisia merkityksiä kirjoittajanuoret harrastamiselleen antavat. Työ on täten perehtynyt luovaan harrastus- ja kulttuuritoimintaan, eikä kulttuurituotannon taloudellisen tai tuotannollisen puolen tutkimukseen.

Tässä työssä kerättyä aineistoa voidaan hyödyntää taustatutkimuksena tai Olkkarin toimintaa kehittävänä aineistona. Tulosten pohjalta voidaan tuottaa esimerkiksi suurempia tutkimuksia aiheista harrastamisen yhteys hyvinvointiin, nuorten välinen sosiaalisointi, kirjoittamisharrastuksesta syntyvät voimavarat tai motivaation suhde nuoren harrastuneisuuteen. Lisäksi Olkkari voi jatkaa kirjoittajaryhmän toimintasuunnitelmaa hyödyntäen uusien kirjoittajaryhmien suunnittelua, tai järjestää lyhyitä kurseja tai työpajoja luovasta kirjoittamisesta.

Tähän opinnäytetyöhön liittyy myös muutama kehittämiskohde. Esimerkiksi työn aikataulutusta olisi voinut miettiä kokonaisvaltaisesti enemmän. Tätä työtä varten haastatteluja on tehty sekä talvella 2013 kirjoittajaryhmään osallistuneille miesvastaajille, alkutalvesta 2014, jolloin suoritin nuoriso-ohjaajien haastattelut ja syksyllä 2014, jolloin suoritin päivitetyn haastattelun muutamalle kirjoittajaryhmän naispuoliselle osallistujalle. Haastattelujen aikavälit ovat verrattain suuria. Jos haastattelut olisi tehty pienemmällä aikavälillä, olisivat tutkimustulokset olleet mahdollisesti yhtenäisempiä. Toisaalta pitkällä aikavälillä toteutetut haastattelut antoivat mahdollisuuden muokata kysymyksiä ja tehdä haastatteluiden linjoista selkeämpiä.

Myös työn keskeisistä käsitteistä olisi voinut nostaa enemmän tutkimusaineistoa esille, sillä sitä oli tarjolla runsaasti. Käsitteiden avulla työtä olisi voinut syventää nykyistä enemmän ja esitellä tarkemmin kirjoittamiseen liitettyjen merkitysten taustoja. Alun perin tarkoituksena oli tarkoitua tarkastella myös kirjoittajaidentiteetin yhteyttä luovaan kirjoittamiseen, mutta käsite rajattiin pois identiteetti-käsitteen laajuuden vuoksi. Kyseinen käsite myös soveltuu enemmän psykologiseen tutkimukseen kuin kulttuurituotannon koulutusohjelman opinnäytetyöhön.

Työssä olisi voinut myös korostaa enemmän tuottajan roolia Olkkarissa ja kirjoittajaryhmässä. Työ kuitenkin keskittyi kirjoittamisen merkitysten löytämiseen siksi, että aiheesta oli saatavilla paljon aineistoa ja kirjoittajaryhmiä vetäessään työn tekijä oli havainnut aiheesta paljon työpotentiaalia. Tuottajan rooli Olkkari-hankkeessa on kuitenkin myös hyvä tutkimuksen aihe, ja tämän työn alustusta voi hyvin käyttää taustamateriaalina, mikäli aihe herättää kiinnostusta tulevaisuudessa.

LÄHTEET

Ahokas, Marja & Pennington, Donald 2005. Pienryhmän sosiaalipsykologia. Helsinki: Gaudeamus.

Aholaakko, Maiju & Kokkonen, Kaisa 2013. Olkkarin matala kynnyks – onko sitä? Mikkelin ammattikorkeakoulu. Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma. Opinnäytetyö. PDF-dokumentti. <https://publications.theseus.fi/handle/10024/80277?show=full>. Päivitetty 4.9.2014. Luettu 27.9.2014.

Anderson, Claes 2003. Luova mieli – kirjoittamisen vimma ja vastus. Helsinki: Kirjapaja.

Byman, Reijo 2005. Voiko motivaatiota opettaa? Teoksessa Kansanen, Pertti & Uusi-kylä, Kari (toim.) Luovuutta, motivaatiota, tunteita. Opetuksen tutkimuksen uusia suuntia. Jyväskylä: PS-kustannus

Coleman, James 1988. Social Capital in Creation of Human Capital. Chicago: American Journal of Sociology 94. 95 –120.

Coleman, James 1999. Social capital in Creation of Human Capital. Teoksessa Dasgupta, Partha, Serageldin, Ismail (toim.) Social Capital. A Multifaceted Perspective. Washington: The World Bank.

Csikszentmihalyi, Mihaly 1989. Society, culture and person: a systems view of creativity. Teoksessa Sternberg, Robert (toim.) The nature of creativity. Cambridge: Cambridge University Press.

Csikszentmihalyi, Mihaly 1991. Flow. The Psychology of Optimal Experience. New York: HarperPerennial.

Gambetta, Diego 1988. Can we trust trust? Teoksessa Gambietta, Diego (toim.) Trust: Making and breaking cooperative relations. New York: Basil Blackwell.

Eromäki, Marika 2011. Alueellinen kulttuurituottaja – Pienten kuntien yhteistyö kulttuuripalveluiden säilyttämiseksi. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Kulttuurituotannon koulutusohjelma. Opinnäytetyö. PDF-dokumentti. <https://www.theseus.fi/xmlui/handle/10024/37063>. Päivitetty 12.12.2011. Luettu 27.9.2014.

Gustafsson, Tommi 2001–2002. Mitä luovuus on ja mistä se syntyy? Reflektioessee. Luovan ongelmanratkaisun seminaari.

Haavikko, Ritva 1991. Miksi heistä tuli kirjailijoita? Teoksessa Haavikko, Ritva (toim.) Miten kirjani ovat syntyneet 3. Virikkeet, ainekset, rakenteet. Helsinki: WSOY.

Hanifi, Riitta 2005. Vapaa-ajan harrastukset – itse tekeminen, aktiivinen harrastaminen. Teoksessa Mirja Liikkanen, Riitta Hanifi ja Ulla Hannula (toim.) Yksilöllisiä

- valintoja, kulttuurin pysyvyyttä. Vapaa-ajan muutokset 1981–2002. Helsinki: Tilastokeskus.
- Harju, Aaro 2003: Yhteisellä asialla. Kansalaistoiminta ja sen haasteet. Kansanvalistusseura. Vantaa: Dark Oy.
- Helve, Helena 2009. Nuorten vapaa-aika, luottamus ja sosiaalinen pääoma. Teoksessa Liikkanen, Mirja (toim.) Suomalainen vapaa-aika: Arjen ilot ja valinnat. 2009. Helsinki: Gaudeamus.
- Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Hulmi, Heli 2010. Saattaen vaihdettava: vapaudu kirjoittamalla. Helsinki: Kansanvalistusseura.
- Hänninen, Vilma 1999. Sisäinen tarina, elämä ja muutos. Tampereen Yliopisto. Sosiologian ja sosiaalipsykologian laitos. Akateeminen väitöskirja. PDF-dokumentti. . <https://jyx.jyu.fi/dspace/handle/123456789/12306>. Päivitetty 8.1.2008. Luettu 9.10.2014.
- Kellogg, Ronald 1994. The psychology of writing. Oxford: Oxford University Press.
- Kääriäinen, Tarja 1999. Nuorten harrastaminen, terveystietäytyminen ja koettu terveys. Jyväskylän yliopisto. Terveystieteen laitos. Pro gradu- tutkielma. PDF-dokumentti. <https://jyx.jyu.fi/dspace/handle/123456789/12306>. Päivitetty 8.1.2008. Luettu 10.8.2014.
- Jääskeläinen, Miisa 2005. Sana kerrallaan - johdatus luovaan kirjoittamiseen. Helsinki: Kirja-Ala.
- Jyväskylän Yliopisto 2000. <http://www.jyu.fi/viesti/verkkotuotanto/haastattelu/>. WWW-dokumentti. Päivitetty 4.10.2000. Luettu 8.10.2014.
- Karppinen, Seija, Ruokonen, Inkeri & Uusikylä, Kari 2008. Nuoret ja taide: ilolla ja innolla, uhmalla ja uholla: Kirjoituksia murrosikäisten taito- ja taidekasvatuksesta. Helsinki: Finn Lectura.
- Kauppinen, Miia 2014. Tuottaja uskoo, Kun muut epäröivät: Kulttuurituottajan työ taiteen soveltavan käytön kentällä. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Kulttuurituotannon koulutusohjelma. Opinnäytetyö. PDF-dokumentti. <https://www.theseus.fi/handle/10024/73940>. Päivitetty 8.5.2014. Luettu 27.9.2014.
- Kielhofner, Gary 2008. A Model of Human Occupation: Theory and Application. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins.
- Kurki, Leena 2011. Sosiokulttuurinen innostaminen yhteisötyönä. Teoksessa Ruuskanen, Petri, Savolainen, Katri & Suonio, Mari (toim.) Toivo sosiaalisessa. Toivoa luova toimintakulttuuri sosiaalityössä. Kuopio: UNIpress.
- Metsämuuronen, Jari 1995. Harrastukset ja omaehtoinen oppiminen. Vantaa: Helsingin Yliopiston Opettajankoulutuslaitos.

Mikkelin kaupunki 2014. <http://www.mikkeli.fi/palvelut/mikkelin-olkkari>. WWW-dokumentti. Ei päivitystietoa. Luettu 1.8.2014.

Mikkonen, Irja 2011. Vertaistuki osana sosiaalista vahvistamista. Teoksessa Lundbom, Pia & Herranen, Jatta (toim.) Sosiaalinen vahvistaminen kokemuksina ja käytänteinä. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu.

Mishra, Aneil 1996. Organizational responses to crisis. The centrality of trust. Teoksessa Kramer, Roderick & Tyler, Thomas (toim.) Trust in Organizations. Frontiers of Theory and Research. Kalifornia: SAGE Publications, Inc.

Mäkipeska, Marja & Niemelä, Terttu 2005. Haasteena luottamus: työyhteisön sosiaalinen pääoma ja syvärakenne. Helsinki: Edita Prima Oy.

Nuorten ohjauspalvelujen kehittämishanke Olkkari 2013. ESR-projektisuunnitelma. Mikkelin kaupunki.

Olkkari-hanke 2014. <http://www.mikkelinolkkari.fi>. WWW-dokumentti. Ei päivitystietoa. Luettu 29.4.2014.

Peltonen, Matti & Ruohotie, Pekka 1992. Oppimismotivaatio. Teoriaa, tutkimuksia ja esimerkkejä oppimishalukkuudesta. Helsinki: Otava.

Portes, Alejandro & Sensenbrenner, Julia 1993. Embeddedness and Immigration: Notes on the Social Determinants of Economic Action. Chicago: American Journal of Sociology 98. 1320-1350.

Putnam, Robert 2000. Bowling Alone. The Collapse and Revival of American Community. New York: Simon & Schuster.

Ruohotie, Pekka 1998. Motivaatio, tahto ja oppiminen. Helsinki: Edita.

Saarinen, Virpi 2008. Anna minulle toivoa, kirjoitan siitä tarinan: verkkokirjoittaminen paniikkihäiriöstä kärsivien tukena. Jyväskylän Yliopisto. Taiteiden ja kulttuurin tutkimuksen laitos. Pro gradu- tutkielma. PDF-dokumentti. https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/18921/URN_NBN_fi_jyu-200808275687.pdf?sequence=1. Päivitetty 2008. Luettu 5.4.2014.

Sillanpää, Pertti 2003. Luovuus on voimavara. <http://www.oamk.fi/~pesillan/kirjoitus/luovuus.htm>. WWW-dokumentti. Ei päivitystietoa. Luettu 11.12.2013.

Sinkkonen, Jari 2010. Nuoruusikä. Helsinki: WSOY.

Sosiaalialan asiantuntijapäivät 2014. http://www.asiantuntijapaivat.fi/asiantuntijapaivat/ohjelma/palkintoehdokas_mikkelin_olkkari. WWW-dokumentti. Ei päivitystietoa. Luettu 2.8.2014.

Sosiaaliportti 2008. Matalan kynnyksen palveluohjaus – Tietoluukku. <http://www.sosiaaliportti.fi/fi-FI/hyvakaytanto/kuvaus/?PracticeId=5e4f7656-882d-4dfe-9175-7309d4d5be7b>. WWW-dokumentti. Päivitetty 25.8.2008. Luettu 26.9.2014.

Svinhufvud, Kimmo 2007. Kokonaisvaltainen kirjoittaminen. Helsinki: Tammi.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Gummerus Kirjapaino Oy.

Tuulari, Jyrki 2000. Kirjoittamisesta itseilmaisun välineenä. Teoksessa Heikkilä, Tuula, Paloheimo, Leena & Taipale, Ilkka (toim.) *Mieli ja Taide*. Vantaa: Printway Oy.

Tyler, Thomas & Degoey, Peter 1996. Trust in Organizational Authorities: The Influence of Motive Attributions on Willingness to Accept Decisions. Teoksessa Kramer, Roderick, Tyler Thomas (toim.) *Trust in Organizations*. *Frontiers of Theory and Research*. California: SAGE Publications, Inc.

Uusikylä, Kari 2012. Luovuus kuuluu kaikille. Jyväskylä: PS-kustannus.

Vainio, Kalle 2011. Kirjoittajaidentiteetin jäljillä: Tapaustutkimus luovan kirjoittamisen opiskelijoiden kirjoittajaidentiteetistä ja sen rakentumisesta. Turun Yliopisto. Kasvatustieteen laitos. Pro gradu- tutkielma. PDF-dokumentti. http://www.utu.fi/fi/yksikot/hum/yksikot/luovakirjoittaminen/Documents/kalle_vainio_gradu.pdf. Ei päivitystietoa. Luettu 10.8.2014.

Vanhatalo, Pauliina 2002. Kirjoittamisen motiiveista ja motivaatiosta. Jyväskylän Yliopisto. Kirjallisuuden laitos. Pro-gradu- tutkielma. PDF-dokumentti. <https://jyx.jyu.fi/dspace/handle/123456789/9088>. Päivitetty 8.1.2008. Luettu 10.9.2013.

Vermilä, Mandi 2014. Kulttuurituottajan rooli kouluille suunnatuissa kulttuuripalveluissa ja –hankkeissa. Lasten ja nuorten taidekeskus Annantalon tapaus. Metropolia ammattikorkeakoulu. Kulttuurituotannon koulutusohjelma. Opinnäytetyö. PDF-dokumentti. <https://publications.theseus.fi/xmlui/handle/10024/75496>. Päivitetty 19.5.2014. Luettu 27.9.2014.

Vesén, Anna 2012. Tuottaja taidetoimikunnassa - Taiteenedistäjä ja luovien alojen kehittäjä. Metropolian ammattikorkeakoulu. Kulttuurituotannon koulutusohjelma. Opinnäytetyö. <https://publications.theseus.fi/handle/10024/44367>. Päivitetty 23.5.2012. Luettu 28.9.2014.

Vuorela, Suvi 2005. Haastattelumenetelmät. Teoksessa Aula, Anne; Ovaska, Saila; Majaranta, Päivi (toim.) *Käytettävyydetutkimuksen menetelmät*. Tampere: Tampereen yliopisto.

KIRJOITTAJARYHMÄN TOIMINTASUUNNITELMA

Koottu noviisista novellistiksi- ja Luovaa luovintaa- kirjoittajaryhmien
materiaaleista

Syksy 2014

Koonnut: Ida-Maria Ahonen.

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO.....	1
2 KÄYTÄNNÖN JÄRJESTELYISTÄ.....	1
2.1 Aikataulut, suunnittelu ja toteutus.....	1
2.2 Ryhmän toteutus.....	1
2.3 Resursseista.....	1
2.4 Ohjaajan muistilista.....	1
3 KIRJOITTAMISHARJOITUKSIA KATEGORIOITTAIN.....	5
3.1 Kirjoittajaidentiteetin tutkimiseen soveltuvia harjoituksia	5
3.2 Kirjoitustaitoja kehittäviä harjoituksia	6
3.3 Ryhmäharjoituksia	10
3.4 Hahmojen, miljöiden ja juonirakenteiden luomiseen soveltuvia harjoituksia	11
Liite: Esimerkki kirjoittajaryhmän tavallisen tapaamisen rakenteesta.....	13

1 JOHDANTO

Tämä toimintasuunnitelma esittelee joitakin harjoituksia, joita on suoritettu Olkkari-hankkeen Luovaa luovintaa- ja Noviisista novellistiksi- kirjoittajaryhmissä. Toimintasuunnitelma esittelee myös mainittujen ryhmien toimintaperiaatteita, joita voidaan hyödyntää Olkkarin toiminnassa myös tulevaisuudessa esimerkiksi uusissa kirjoittajaryhmissä. Harjoitukset on koontanut yllämainittujen kirjoittajaryhmien ohjaaja ja tuottajavastaava Ida-Maria Ahonen.

Harjoitukset on jaettu muutamaaan kategoriaan, joista keskeisimpiä ovat oman kirjoittajaminuuden tutkiminen, ympäristön ja siihen sijoittuvien tapahtumien kuvailu sekä hahmojen, miljöiden ja juonen suunnittelu. Kirjoitusten avulla pyritään sekä tutkimaan itseä kirjoittajana, että tutkimaan ympäristöä (muita ihmisiä, paikkoja, tapahtumia jne.) uusin silmin. Harjoituksiin on otettu vaikutteita erityisesti Haastavaa Kirjoittamista- Internet-blogista, joka julkaisee viikoittain uusia kirjoittamiseen liittyviä tehtäviä.

Toivotan antoisia hetkiä kirjoittamisen parissa!

Ida-Maria Ahonen, kulttuurituotannon opiskelija.

2 KÄYTÄNNÖN JÄRJESTELYISTÄ

2.1 Aikataulut, suunnittelu ja toteutus

Kirjoittajaryhmän suunnittelu on hyvä aloittaa noin muutamaa kuukautta ennen ryhmän aloitusta. Suunnitteluvaiheessa on hyvä selvittää ainakin ryhmän tavoitteet, toimintaperiaate, aikataulut, resurssit, enimmäisosallistujamäärä, markkinointikanavat, ennakkomarkkinointi ja käytännön toteutus. Suunnittelussa kannattaa hyödyntää esimerkiksi kirjoittamiseen keskittyviä harrastajablogeja, kirjoitusoppaita, keskustelupalstoja ja omia kokemuksia kirjoittajana. Mitä selkeämmin ryhmän tavoitteet, toimintaperiaatteet ja toiminnan tarkoituksen rajaa, sitä mielekkäämpää on ryhmän toteutuksen suunnittelu ja toiminnan aloitus.

Hyviä markkinointikanavia ovat esimerkiksi Facebook, sähköpostijakelu ja paikallisten koulujen ilmoitustaulut ja Intranetit. Esimerkiksi Mikkelissä hyviä koulujen sisäisiä Intranettejä ovat Mikkelin Ammattikorkeakoulun Student ja Etelä-Savon Ammatipiston Wilma. Kirjoittajaryhmää voi markkinoida myös sosiaalisessa mediassa ja erilaisissa tapahtumissa. Hyvällä ennakkomarkkinoinnilla mahdollistetaan tiedon jakaminen mahdollisimman monelle nuorelle.

2.2 Ryhmän toteutus

Aloitettaessa itse ryhmän toimintaa on aikataulun luominen tärkeää. Tämä auttaa ohjaajaa suunnittelemaan kokonaisvaltaisesti, miten ryhmä toimii ja millaisia tavoitteita ryhmällä voisi olla. Suunniteltaessa tapaamiskertoja on keskeistä, että niissä käsitellyt asiat ovat ryhmäläisille hyödyllisiä kirjoittamisharrastuksen kannalta.

Toteutukseen kannattaa myös kysellä ryhmän jäsenten toiveita, jotta toiminnot ovat näiden mieltymysten mukaisia. Tämä on kannattavaa esimerkiksi, jos ryhmässä on tarkoitus kehittää ryhmäläisten kirjoitustaitoja. Huomioimalla ryhmäläisten yksilölliset toiveet ohjaaja voi luoda kokonaisuuden, jonka avulla ryhmän jäsenet saavat uusia vinkkejä kirjoittamiseen ja neuvoja yksilökohtaisiin vaikeuksiinsa. Alla olevaan taulukkoon on listattu, millaisia harjoituksia Luovaa luovintaa- kirjoittajaryhmässä on toteutettu.

LIITE 1(5).
Kirjoittajaryhmän toimintasuunnitelma

Tapaamispäivä	Tapaamiskerran teema
18.3.2014	Ensimmäinen tapaamiskerta: osallistujien esittelyä ja kirjoitustaustoista keskustelua
25.3.2014	Tajunnanvirta
1.4.2014	Harrastajien menneisyys ja siitä kirjoittaminen
3.4.2014	Palautetapaaminen
15.4.2014	Yhteistyöskentelyä: hahmojen luontia
22.4.2014	Tekstien kirjoittaminen ulkopuolisesta näkökulmasta
29.4.2014	Matka tuntemattomaan: tutkimusretkeilyä
8.5.2014	Palautetapaaminen

2.3 Resursseista

Kirjoittajaryhmän toteutukseen ei vaadita paljoa resursseja. Kuluja tuottavat pääasias-
sa mahdollisten kirjoitustarvikkeiden kuten vihkojen, kynien tai kumien hankinta.
Mikäli kirjoittajaryhmä toteutetaan jonkin organisaation tiloissa, voidaan tiloista periä
vuokratulot. Olkkarin tapauksessa vuokratuloja ei ole, koska kirjoittajaryhmä voi-
daan toteuttaa Olkkarin omissa tiloissa. Aineettomista resursseista kirjoittajaryhmä
vaatii aikaa, suunnittelua ja ryhmänohjaajan. Jonkinlainen kirjoittamisen ohjausta
on ryhmänohjaajalle hyödyllinen, mutta se ei ole välttämätöntä. Ohjaajan on hyvä
tutustua luvun 2.4 muistilistaan, johon on listattu joitakin kirjoittamisryhmän ohjaajan
tehtäviä, tavoitteita ja nyrkkisääntöjä.

2.4 Ohjaajan muistilista

1. Huomioi ryhmäläisten toiveet, ja liitä ne osaksi toimintasuunnitelmaa.
2. Toimi ennemminkin sosiokulttuurisena innostajana ja vertaisohjaajana, kuin akateemisena opettajana.
3. Muista aikataulut ja mahdollisista muutoksista ilmoittaminen.
4. Havainnoi ryhmäläisiä ryhmän aikana; kiinnostavatko harjoitukset näitä, voi-
siko niitä kehittää, tahtoisivatko ryhmäläiset erilaisia harjoituksia?
5. Kohtelee kaikkia ryhmäläisiä tasavertaisesti.

LIITE 1(7).
Kirjoittajaryhmän toimintasuunnitelma

6. Pyri ratkomaan ryhmäläisten välisiä ristiriitoja rauhanomaisesti, mikäli konflikteja syntyy.
7. Tarjoa vaihtoehtoja; kaikki harjoitukset eivät välttämättä kiinnosta jokaista ryhmäläistä.
8. Perusta ryhmälle Facebookin sisäinen ryhmä, jossa tiedotat mahdollisista muutoksista, aikatauluista ja tehtävistä.
9. Tarjoa vapaamuotoisia kotitehtäviä, jotta nuoret voivat työstää tekstejä myös kotona.
10. Älä painosta kirjoittajia tekemään asioita, joita nämä eivät tahdo tehdä.

3 KIRJOITTAMISHARJOITUKSIA KATEGORIOITTAIN

3.1 Kirjoittajaidentiteetin tutkimiseen soveltuvia harjoituksia

Minä kirjoittajana

Tehtävänä on ottaa jokin kirjoittajan kokema elämäntilanne uuteen käsittelyyn ja kirjoittaa siitä kuvaelma, jossa liioittelu ja tilanteen naurettavuuden tai traagisuuden korostaminen on sallittua. Kirjoittajan on muutettava ”päässä kummitteleva haamu” epäuskottavaksi ja kutista tekstillä haamun henkistä suuruutta. Jos tilanne, josta kirjoittaja kirjoittaa on kovin henkilökohtainen, voi tilannetta halutessaan muunnella siten, että muutkin voivat lukea ja kommentoida tekstiä.

Kirjoitusaikaa 15 minuuttia.

Harjoituksen tarkoituksena on tutkia omaa menneisyyttä ja kirjoittaa jostakin kivuliasta kokemuksesta itselle siedettävämpi.

Minä-miellekartta

Tehtävänä on piirtää miellekartat siitä, millaisia ryhmän jäsenet ovat kirjoittajina. Miellekartan kokoa ei tarvitse suuremmin rajata, kunhan sen avulla tutkitaan tähänastista taivalta kirjoittajana ja millaisiin tavoitteisiin ryhmän jäsenet kirjoittajana pyrkivät.

Miellekartalla voi vastata esimerkiksi seuraaviin kysymyksiin:

1. Mitkä ovat heikkouksiasi ja vahvuuksiasi kirjoittajana?
2. Miksi kirjoitat?
3. Kuinka suuri rooli kirjoittamisella on elämässäsi?
4. Millaiseksi kirjoittajaksi haluat tulla?
5. Miten tahtoisit kirjoittajana vielä kehittyä?
6. Onko sinulla pitkäaikaisia tavoitteita? Jos on, mitä?

Kirjoittajaryhmän toimintasuunnitelma

7. Mitä sinun pitää tehdä päästäksesi noihin tavoitteisiin?
8. Pidättelee sinua kirjoittajana jokin? Mitkä ovat ”mörköjäsi”?
9. Oletko pitkän vai lyhyen tähtäimen kirjoittaja? Voisiko sinusta tulla jotain päinvastaista, mitä olet kirjoittajana tällä hetkellä?

Harjoituksen kesto noin 20 min. Jos aikaa jää, voivat osallistujat laatia lopuksi huoneentaulun, mihin listataan **5-10 keskeisintä tavoitettaan kirjailijana.**

Harjoituksen tarkoituksena on rakentaa vahvempaa kirjoittaja-identiteettiä, sekä ”päivittää” kirjoittajien tietämystä siitä, millaisia he kirjoittajina ovat.

Eri-ikäiset minät

Tehtävänä on itsenäisesti kirjoittaa, millainen maailma osallistujien ympärillä on, kun he ovat...

- a) 25-vuotiaita
- b) 40-vuotiaita
- c) 65-vuotiaita
- d) 90-vuotiaita

Harjoitukseen on hyvä varata aikaa noin 10 minuuttia/kohta. Harjoituksen tarkoituksena on tutkia omia tulevaisuudenhaaveita, mielikuvia tulevista vuosista, omasta minuudesta ja minuuden muutoksista. Samalla harjoituksella luodaan kehikkoa omasta tulevaisuudesta.

2.2 Kirjoitustaitoja kehittäviä harjoituksia

Aikarajallinen kirjoittaminen

Tehtävässä on kirjoitusaikaa noin viisi minuuttia. Tehtävä on kirjoittaa ohjaajan valitsemasta aiheesta, esimerkiksi takatalvi.

LIITE 1(10). **Kirjoittajaryhmän toimintasuunnitelma**

Harjoituksen tarkoituksena on saada kirjoittaja vapautumaan ja kirjoittamaan ennakkoon määrätystä aiheesta niin, että tämä voi jatkaa kohti pitemmän aikarajan harjoituksia. Tämä toimii niin sanottuna verryttelyharjoituksena.

Skenaarioharjoitus

Tässä tehtävässä otetaan jokin skenaario, esimerkiksi:

”Mikkelin keskustassa on räjähtänyt auto. Osapuolia ovat loukkaantunut lapsi, lonkkavammaisen mummo, autoa ajanut mies, koiraansa taluttava nainen, naisen koira, vappupalloja myyvä mies, hipsteri, maahanmuuttaja sekä humaltunut pultsari. Kuka olet ja miten reagoit? Mikä on roolisi tilanteessa? Mitä on tapahtunut ja miksi? Tiedätkö syytä räjähdykseen?”

Kirjoitusaikaa on enimmillään 20 minuuttia.

Harjoituksen tarkoituksena on ottaa jonkun toisen henkilön asema, rooli tai persoonallisuus, ja kirjoittaa uudesta näkökulmasta. Samalla kirjoittaja oppii tutkimaan tilannetta jonkun toisen silmin.

Mahdoton tehtävä

Tehtävä koostuu kahdesta osasta. Ensimmäisessä osassa kirjoittajan tehtävänä on miettiä jokin mahdoton aineen otsikko, mistä tämä ei ikimaailmassa voisi kuvitella kirjoittavansa yhtään mitään. Aineen otsikko kirjoitetaan muistiin.

Toisessa osassa edellä valitusta aiheesta pyritään kirjoittamaan jostakin muusta, kuin omasta näkökulmasta. Tehtävänä on kirjoittaa aiheesta jostain yllättävästä näkökulmasta (esimerkiksi ulkoavaruuden olento, pieni lapsi, jokin eläin tai eloton asia). Tekstissä eläydytään valittuun rooliin ja kirjoitetaan aiheesta uuden näkökulman mukaan.

Kirjoitusaikaa yhteensä 15 minuuttia (ensimmäiseen harjoitukseen alle 5 minuuttia, toiseen
noin
10.

Harjoituksen tarkoituksena on päästä kirjoittamisessa oman mukavuusalueen ulkopuolelle ja tarkastella aihetta uudesta näkökulmasta. Harjoituksen avulla voi myös rohkaista itseään tekemään kirjoittamaan sellaisista aiheista, jotka aluksi tuntuvat mahdottomilta.

Minibingo

Tehtävänä on valita esimerkkinä olevasta kuvasta kolme sanaa, jotka muodostavat rivin, ja kirjoittaa niistä jokin teksti. Kun teksti on valmis, voi kirjoittaja huutaa BINGO!

Harjoitus toimii lämmittelyharjoituksena, jossa kirjoittaja joutuu käyttämään esimerkiksi tajunnanvirtaa ja mielikuvitustaan.

Ymmärtäminen	Intohimo	Ufo
Perheväkivalta	Me kuolemme kaikki!	Ujous
Valheita, salaisuuksia	Pelikortti	Huvipuisto

Kirjoita kuin Kaurismäki

Harjoituksen teemana on kaiken yksinkertaistaminen ja mahdollisimman syvälle yksityiskohtaiseen kirjoittamiseen pureutuminen. Tehtävänä on kirjoittaa mahdollisimman syväluotaavasti, mitä kirjoittajat ohjaajan esittämissä kuvissa näkevät.

Harjoituksen kesto on noin 30 minuuttia (5 minuuttia/kuva).

Harjoituksen tarkoituksena on saada kirjoittaja tutkimaan kuvaa pintaa syvemältä, ja miettimään esimerkiksi mitä kuvassa tapahtuu, miksi, keitä siinä on, minkä takia, mitä tunteita kuva herättää?

3.3 Ryhmäharjoituksia

Kiertävä päiväkirja

Harjoitusta varten jokaiselle kirjoittajalle jaetaan oma paperi. Jokainen kirjoittaa paperille alla olevan listan mukaisesti yhden lauseen kerrallaan, taivuttaa paperin ja antaa sen oikealla puolellaan istuvalle jäsenelle. Paperille kirjoitetaan järjestyksessä seuraavat asiat:

1. Miehen nimi
2. Naisen nimi
3. Mitä tekevät?
4. Missä?
5. Miten?
6. Mihin aikaan?
7. Paikalle tulee...
8. Hän sanoo...
9. Mies sanoo...
10. Nainen sanoo...

Harjoituksen kesto vaihtelee: jokaisen kohdan kirjoittamiseen on hyvä varata vähintään minuutti- 1,5 minuuttia.

Harjoituksen tarkoituksena on luoda dialogia henkilöiden välille. Harjoitus toimii myös ns. välitehtävänä, joka rentouttaa kirjoittajia.

Kappale kerrallaan

Harjoituksessa jokainen aloittaa kirjoittamisen annetusta aiheesta. Tekstien pituuden tulee olla enintään yksi kappale, max. 4 riviä. Hetken kirjoittamisen jälkeen tekstit vaihdetaan, ja kirjoittajat jatkavat toistensa tarinoiden kirjoittamista.

Kirjoittajaryhmän toimintasuunnitelma

Harjoitukseen voidaan tuoda vaihtelua antamalla jokaiselle kirjoittajalle tietty määrä: esimerkiksi tekijä, aika, paikka, syyt, seuraukset, johtopäätös, opetus ja lopetus.

Harjoituksen tarkoitus on sama, kuin kiertävässä päiväkirjassa: luoda interaktiota hahmojen välille, mutta rakentaa samalla myös tapahtumia, miljöötä, syitä ja seurauksia.

2.3 Hahmojen, miljöiden ja juonirakenteiden luomiseen soveltuvia harjoituksia

Matka tuntemattomaan

Harjoituksessa lähdetään pois harjoitustilasta, joko ulos tai pysytään sisällä. Tehtävänä on tarkkailla tuntematonta henkilöä noin puolen tunnin ajan. Henkilö ei saa olla joku, jonka ennestään tunnet. Tarkkailtuasi hahmoa vaaditun ajan, laadi hänestä FB-profiili. Profiili voi vastata esimerkiksi seuraaviin kysymyksiin:

1. Mikä hänen nimensä on?
2. Mistä hän pitää/mistä hän ei pidä?
3. Minkä ikäinen hän on?
4. Millaisia ovat hänen perheensä ja lähipiirinsä?
5. Mitä hän harrastaa?
6. Mitä muuta hän tekee vapaa-ajallaan?
7. Millaisia asioita hän voisi päivittää sosiaaliseen mediaan?

Kun muistiinpanot on tehty, vaihdetaan tietoja ryhmäläisten kesken ja nämä kirjoittavat tietojen perusteella tarinan tämän ihmisen tavallisesta JA epätavallisesta päivästä.

Harjoituksen kesto yhteensä NOIN 1 tunti.

Harjoituksen tarkoituksena on kehittää hahmonluontikykyjä löytämällä aineksia henkilön luomiseen arkisesta ympäristöstä ja ympäröivistä ihmisistä.

Kärpäsenä katossa

Tehtävässä kirjoitetaan tilanteista, joissa kirjoittaja toimii ulkopuolisena havainnoijana. Kirjoittaja on tilanteissa kuin patsas, joka ei reagoi mitenkään mutta jonka ympärillä asioita tapahtuu.

Henkilö/tilanne voi olla esimerkiksi...

1. Pariskunnan ero
2. Kihlaus
3. Tarpeillaan oleva koiranpentu
4. Yksinäinen vanha ihminen
5. Ulkomaalainen eksyneenä kaupunkiin
6. Presidentti tai valtiovarainministeri
7. Roskapussi joka heilahtelee tuulussa

Harjoituksen tarkoituksena on tutkia, miltä ihmisen tunteet ja kokemukset näyttävät paperilla. Miten kirjoitettava hahmo elehtii, jutteleeko hän muiden kanssa vai ei, onko hän onnellinen, ahdistunut vai jotain ihan muuta? Tarkoitus on pureutua hahmon nahkoihin, ja saada muodostettua kokonaiskäsitys tämän minuudesta, arvoista, normeista, identiteetistä ja niin edelleen.

Liite: Esimerkki kirjoittajaryhmän tavallisen tapaamisen rakenteesta.

VIKKO 16 : 15.4.2014 15.00-17.00

15.05. Ensimmäinen harjoitus. Tehtävänä on kirjoittaa teksti, joka kertoo kirjoittajasta niin, että jokainen lause tai kappale tekstissäsi alkaa aina yhdellä etunimen alkukirjaimella. Harjoituksessa voi hyödyntää sekä etu- että sukunimiä mielenkiinnon ja tarpeen mukaan. Esimerkki:

- A utuaasti
- K aikkiällä
- U inuva

Tehtävän tarkoituksena on miettiä itseään, sillä se on tärkeä osa luovaa prosessia.

Kirjoitusaikaa: 15 min

n. 15.20. Harjoituksen purkoa ja hieman vapaata keskustelua. Ryhmäläisiltä voi kysyä esimerkiksi:

- > Miltä harjoitus tuntui?
- > Oliko se helppo/vaikea?

15.25 Toinen harjoitus, eri-ikäiset minät. Tehtävä on kirjoittaa, miltä ympäröivä maailma näyttää kun kirjoittaja on...

- a) 25-vuotias
- b) 40-vuotias
- c) 65-vuotias
- d) 90-vuotias

Kirjoittamisaikaa noin 10 min. Heti perään tehdään toinen harjoitus aiheesta monimuotoinen minä. Tehtävänä on kirjoittaa siitä, miten kirjoittaja käyttäytyy seuraavien ihmisten silmissä:

- a) Vanhemmat

- b) Pitkäaikainen ystävä
- c) poliisi
- d) Viehättävä baarimikko (tai -maija)
- e) Ollessasi yksin?

Jokaisen kuvauksen pituus max. puoli sivua. Kirjoitusaikaa myös 10 min.

15.50. Keskustelua harjoituksesta. Miltä harjoitus tuntui, oliko se ryhmäläisten mielestä kiinnostava?

16.00 Pieni tauko; kesto noin 15 minuuttia.

16.15. Kolmas tehtävä, minä-miellekartta.

Tehtävänä on piirtää miellekartat siitä, millaisia ryhmän jäsenet ovat kirjoittajina. Miellekartan kokoa ei tarvitse suuremmin rajata, kunhan sen avulla tutkitaan siinä tähänastista taivalta kirjoittajana, ja millaisiin tavoitteisiin kirjoittajana pyrkii.

Miellekartalla voi vastata esimerkiksi seuraaviin kysymyksiin:

1. Mitkä ovat heikkouksiasi ja vahvuuksiasi kirjoittajana?
2. Miksi kirjoitat?
3. Kuinka suuri rooli kirjoittamisella on elämässäsi?
4. Millaiseksi kirjoittajaksi haluat tulla?
5. Miten tahtoisit kirjoittajana vielä kehittyä?
6. Onko sinulla pitkäaikaisia tavoitteita? Jos on, mitä?
7. Mitä sinun pitää tehdä päästäksesi noihin tavoitteisiin?
8. Pidätteleekö sinua kirjoittajana jokin? Mitkä ovat ”mörköjäsi”?
9. Oletko pitkän vai lyhyen tähtäimen kirjoittaja? Voisiko sinusta tulla jotain päinvastaista, mitä olet kirjoittajana tällä hetkellä?

Harjoituksen kesto noin 20 min. Jos aikaa jää, voivat osallistujat laatia loppuksi huoneentaulun, mihin listataan **5-10 keskeisintä tavoitetta kirjailijana.**

Kirjoittajaryhmän toimintasuunnitelma

Harjoituksen tarkoituksena on rakentaa vahvempaa kirjoittaja-identiteettiä, sekä ”päivittää” kirjoittajien tietämystä siitä, millaisia he kirjoittajina ovat. Taulut otetaan käsittelyyn tulevilla kerroilla, ja niihin ei saa sitä ennen tehdä muutoksia!

n. 16.50 Harjoitusten yhteenvetoa ja yleisiä asioita seuraavasta tapaamisesta.

PERUSTIETOJA HAASTATELTAVASTA

1. Haastateltavan nimi
2. Haastateltavan ikä
3. Millaiset kotiolot sinulla on?/ Millaisesta perheestä tulet?

PERUSTIETOJA KIRJOITTAMISHARRASTUKSESTA

4. Kuinka kauan olet harrastanut kirjoittamista?
5. Kuinka kauan harrastat kirjoittamista viikottain/kuukaudessa?
6. Kerro hieman omasta historiastasi kirjoittajana, mikä tähän harrastukseen on johdattellut?
7. Millainen on sinun kirjoittamisprosessisi?
8. Millaista palautetta olet saanut kirjoittamisesta koulussa ja/tai kotona?
9. Onko siitä ollut apua?
10. Miksi olet kiinnostanut kirjoittamisesta, kenen kannustamana tai ylipäänsä minkä vuoksi sitä harrastat?

KIRJOITTAMISHARRASTUKSEN MERKITYKSET

11. Miksi pidät kirjoittamisesta? Onko muita samankaltaisia harrastuksia?
12. Mikä kirjoittamisessa on vaikeinta?
13. Kirjoittamisen merkitys – mitä se sinulle antaa?
14. Millaista olisi elämä ilman minkäänlaista kirjoittamista?
15. Onko kirjoittamisharrastus jotenkin muuttanut sinua/vaikuttanut kehitykseesi jotenkin?
16. Millaiseksi olet kokenut kirjoittajaryhmässä toimimisen?

TULEVAISUUS KIRJOITAJANA

17. Millaisia tekstejä tahdot jatkossa kirjoittaa?
 18. Haaveiletko ammattikirjailijan urasta?
 19. Roolin muuttuminen, onko kirjoittaminen edelleen osa elämääsi?
-

PERUSTIETOJA HAASTATELTAVASTA

1. Haastateltavan nimi
2. Haastateltavan ikä
3. Koulutustausta

PERUSTIETOJA KIRJOITTAMISHARRASTUKSESTA

4. Kuinka kauan olet harrastanut kirjoittamista?
5. Kuinka säännöllinen kirjoittamisharrastuksesi on?
6. Kerro hieman omasta historiastasi kirjoittajana, mikä tähän harrastukseen on johdattanut?
7. Miksi olet kiinnostanut kirjoittamisesta, kenen kannustamana tai ylipäänsä minkä vuoksi sitä harrastat?
8. Millainen on sinun kirjoittamisprosessisi?
9. Millaista palautetta olet saanut kirjoittamisesta koulussa ja/tai kotona?
10. Onko siitä ollut apua?

KIRJOITTAMISHARRASTUKSEN MERKITYKSET

11. Miksi pidät kirjoittamisesta? Onko muita samankaltaisia harrastuksia?
12. Mikä kirjoittamisessa on vaikeinta/helpointa?
13. Kirjoittamisen merkitys – mitä se sinulle antaa?
14. Millaista olisi elämä ilman minkäänlaista kirjoittamista?
15. Onko kirjoittamisharrastus jotenkin muuttanut sinua/vaikuttanut kehitykseesi jotenkin?
16. Millaisena koit kirjoittajaryhmässä toimimisen?

TULEVAISUUS KIRJOITTAJANA

17. Millaisia tekstejä tahdot jatkossa kirjoittaa?
18. Haaveiletko ammattikirjailijan/ymv. urasta?
19. Roolin muuttuminen, onko kirjoittaminen edelleen osa elämääsi?

PERUSTIETOJA HAASTATELTAVASTA

1. Nimi
2. Ikä
3. Koulutustausta?
4. Työtaustat tähän päivään mennessä?

NUORISOTYÖSSÄ TYÖSKENTELEY

5. Miksi olet hakeutunut juuri nuorisoalalle töihin?/Mistä kimmoke?
6. Millainen on ollut oma nuoruutesi?
7. Ovatko omat kokemukset jotenkin vaikuttaneet ammatinvalintaan?
8. Mikä on vaikeinta nuorten kanssa työskentelyssä?
9. Mikä siinä on helpointa?
10. Miten avoimesti nuoret puhuvat ongelmistaan?
11. Onko sukupuolten välillä eroja?
12. Mikä on mielestäsi nuorisotyön tehtävä?

NUORET, VAPAA-AIKA JA KIRJOITTAMINEN

13. Mikä mielestäsi on harrastusten merkitys nuorelle?
14. Oletko huomannut eroja nuorissa, joilla on paljon harrastuksia/joilla ei harrastuksia ole lainkaan?
15. Kuinka tärkeiksi tapaamasi nuoret kokevat harrastamisen?
16. Mikä voi edistää nuoren harrastamismahdollisuuksia?
17. Mitkä tekijät voivat estää sen?
18. Miten avoimesti nuoret puhuvat kirjoittamisharrastuksestaan?
19. Miksi he kirjoittavat?
20. Mitä kirjoittaminen antaa heille?
21. Oletko huomannut kirjoittamisharrastuksen muuttaneen nuorta jotenkin?
22. Olkkarissa on viime syksynä pyörinyt kirjoittajaryhmä. Millaisia tulevaisuuden näkymiä näet tällaiselle toiminnolle?
23. Mitä arvelet nuorelle merkitsevän sen, että kirjoitetaan yhdessä eikä yksin kotona?